JAVA-BODE.

NIEUWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIË.

A°. 1859. Zaturdag, 3 December. N°. 97.

HOOFD-BUREAU: Te **Batavia** bij H. M. VAN DORP; te **Samarang** bij DE GROOT, KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te **Soerabaija** bij LE ROY & Co., te **Pasaroean** bij WEIJERMANS & Co., te **Cheribon** bij BLOK & RUZETTE, te **Tagal** bij Mevr. de Wed. G. M. VAN DORT, te **Madioen** bij G. A. HOGENRAAD, te **Padang** bij H. R. VAN WIJK, RZN., voor de Buitenbezittingen bij de Agenten der Stoomschepen van den Heer W. CORES DE VRIES en voor **Nederland** bij J. NOORDENDORP, Pijpenmarkt te **Amsterdam.**

Prijs per half jaar voor *Batavia*	ƒ 12,50.
„ „ „ „ *Java*	„ 15,—.
„ „ „ „ *Buitenbezittingen*	„ 17,50.
„ „ „ „ *Nederland*	„ 22,50.

De betaling geschiedt vooruit. — Brieven **franco.**

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, voor postttijd.

De prijs der **Advertentiën** is **50** cents voor de **vijf** woorden
Bij eerste of meerdere herhaling **25** „ „ „ „
Behalve het Zegel voor den Lande.

Bij deze Courant behooren drie
BIJVOEGSELS.

BEKENDMAKING.

Ingevolge bekomen last, wordt bekend gemaakt, dat Zijne Excellentie de Gouverneur-Generaal gewone audientie zal verleenen op Zaturdag den 10den December 1859, des morgens te negen uren, aan het gouvernements Hôtel te Rijswijk.

Belanghebbenden gelieven hunne aanvragen om audientie, onder duidelijke bekendstelling van namen en titels, te rigten aan den **Adjudant van dienst.**

BUITENZORG, den 28sten *November* 1859.

De Major-Adjudant,
R. F. DE SEIJFF.

Bij Koninklijk besluit van den 12den September 1859, no. 18, zijn benoemd tot adspirant-ingenieurs van den waterstaat en 's lands burgerlijke openbare werken in *Nederlandsch-Indie*, de civiele ingenieurs *S. Verburgh* en *J. P. van Manszelt.*

Bij beschikking van Zijne Excellentie den Minister van Staat, Minister van Kolonien, van den 24sten September 1859, zijn, krachtens Koninklijke magtiging, als opzigters-kweekelingen voor de dienst in Nederlandsch-Indie, ter beschikking van het Indisch bestuur gesteld:

Louis Antoine Allan, te Vlaardingen;
Hendrik Willem Beck, te Delft;
Johannes Felix Bens, te Breda;
Meine ten Cate, te Sneek;
Cornelis Hendrikus Lambertus Croes, te Heeze;
Gerrit van Mill, te Anna Paulowna Polder;
Evert Jan Nijhoff, te Barneveld;
Klaas Olthoff, zich schrijvende Klaas Jacobs Olthoff, te Doezum;
Hessel Postma, te Sneek;
Johannes Smit, te Leyden;
Gerardus Carolus Valkenhoff, te Utrecht; en
Benne de Vries, zich schrijvende Benke Pieters de Vries, te Doezum.

Civiel Departement.

Ontheven:

Eervol, van de verdere waarneming der betrekking van auditeur militair bij den krijgsraad te velde in de zuid- en ooster-afdeeling van Borneo, mr. Chs. J. Tannaij, griffier bij de regtbank van omgang in de derde afdeeling op Java.

Ontslagen:

Eervol, wegens ziekte, uit zijne betrekking, de tweede stadsgeneesheer, tevens heelmeester te Soerabaija, G. J. Koot.

Benoemd:

Tot adsistent-resident van Sintang (Wester-afdeeling van Borneo), de controleur der eerste klasse bij het binnenlandsch bestuur in de Wester-afdeeling op Borneo belast met het bestuur der adsistent-residentie Sintang, C. Kater.

Tot tweeden stadsgeneesheer, tevens heelmeester te Soerabaija, H. Hijmans, med. doct., laatstelijk tweede stadsgeneesheer te Samarang, thans op wachtgeld.

Tot opziener bij de houtstapelplaats te Kediri, de opziener bij het boschwezen in de residentie Rembang F. J. L. van Maanen.

Opgedragen:

De waarneming der betrekking van auditeur militair bij den krijgsraad te velde in de zuid- en ooster-afdeeling van Borneo, aan mr. F. B. van Leeuwen, tijdelijk lid in den raad van justitie te Batavia.

Verleend:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den adsistent-resident van Keboemen (Bagelen), J. F. W. A. Lange.

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den secretaris der residentie Soerabaija, J. S. van Coevorden.

Door de hieronder genoemde autoriteiten zijn de volgende beschikkingen genomen:

Door den directeur der middelen en domeinen, gedurende de maand November 1859.

Ontslagen:

Eervol, uit zijne betrekking, de kommies bij den kontroleur der inkomende en uitgaande regten te Soerabaija J. Swart.

Benoemd:

Tot kommies bij den kontroleur der inkomende en uitgaande regten te Soerabaija, de klerk bij dien kontroleur W. G. F. Seeman.

Tot onder-kommies der tweede klasse bij de recherche te Batavia, E. Alting Siberg, gepasporteerd sergeant der infanterie bij het Oost-Indisch leger.

Door den directeur der producten en civiele magazijnen, gedurende de maand November 1859.

Benoemd:

Tot eersten klerk bij de directie der producten en civiele magazijnen de klerk bij de directie F. J. Dingel.

Door den directeur der kultures, gedurende de maand October 1859.

Wedergeplaatst:

Als opziener der eerste klasse bij de indigo-kultuur J. L. Jansz, zijnde hij gesteld ter beschikking van den resident van Bagelen.

Door den directeur der burgerlijke openbare werken, gedurende de maanden October en November 1859.

Overgeplaatst:

Van Batavia naar de hoofdplaats Cheribon, de opzigter der derde klasse P. H. Orth.

Van Cheribon naar de hoofdplaats Batavia, de opzigter der derde klasse P. W. Haack van der Goes.

Van Soerabaija naar Grissee (Soerabaija,) de opzigter der derde klasse W. H. J. G. Mudrö.

Van Pekalongan naar Liempoeng (Pekalongan), de élève-opzigter F. W. Bonset.

Van Tagal naar de hoofdplaats Batavia, de élève-opzigter J. F. Busselaar.

Van Liempoeng (Pekalongan) naar de hoofdplaats Tagal, de élève-opzigter F. W. Bonset, en

Van Soerabaija naar de hoofdplaats Pekalongan, de élève-opzigter D. A. E. Bruins.

Door den adsistent-resident van Patjitan, gedurende de maand September 1859,

Tot posthouder van Pangoel (Patjitan), de klerk te Ponogoro (residentie Madioen) W. F. Pikman.

Door den ingenieur der eerste klasse belast met de leiding der dienst van het mijnwezen, gedurende de maanden Augustus en September 1859.

Benoemd:

Tot voormannen bij het mijnwezen, de kweekelingen Ch. Mounier en A. L. Reifert.

Door den ingenieur der gouvernements-telegrafen, gedurende de maanden October en November 1859,

Ontslagen:

Op zijn verzoek, eervol, de leerling-telegrafist te Kediri J. A. Adena.

Benoemd:

Tot chef van het telegraaf-kantoor te Batavia, de ambtenaar voor de dienst der Gouvernements-telegrafen G. W. ten Brummeler.

Tot chef van het telegraaf-kantoor te Muntok, de ambtenaar voor de dienst der Gouvernements-telegrafen D. Houtman.

Tot chef van het telegraaf-kantoor te Singapore, de ambtenaar voor de dienst der Gouvernements-telegrafen D. Göllner.

Overgeplaatst:

Van het hoofdbureau naar het telegraaf-kantoor te Muntok, de telegrafist F. D. Schreijner.

Van Tagal naar het telegraaf-kantoor te Cheribon, de leerling-telegrafist F. C. Lammerding.

Van Bezoeki naar het telegraaf-kantoor te Kediri, de leerling-telegrafist F. C. D. Dutrieux.

Van Soerabaija naar het telegraaf-kantoor te Bezoeki, de leerling-telegrafist C. Spier.

Schutterijen, enz.

BIJ DE SCHUTTERIJ TE PASOEROEAN.

Ontslagen:

Op zijn verzoek, eervol, de kapitein J. F. Jacobsz, onder dankbetuiging voor de door hem als zoodanig bewezene diensten, en met vergunning, om den uniform der schutterij te blijven dragen.

Bevorderd:

Tot kapitein, de eerste luitenant-adjudant J. O. P. A. W. Andela.

Tot eersten luitenant-adjudant, de tweede luitenant F. W. Andela.

Tot tweeden luitenant, de schutter J. A. Jacobsz.

Militair Departement.

Verleend:

Een tweejarig verlof naar Nederland, aan den apotheker der tweede klasse H. Ravenswaaij.

Benoemd:

Tot dirigerend officier van gezondheid der tweede klasse, inspecteur der vaccine op Java en Madura, de officier van gezondheid der eerste klasse bij het groot militair-hospitaal te Weltevreden (Batavia) M. Th. Reiche, met bepaling dat hij bij zijn corps zal worden gevoerd voor memorie.

BIJ DE DIRECTIE DER GENIE:

Tot militair ambtenaar der tweede klasse, de teekenaar en graveur (militair ambtenaar der derde klasse), M. L. Huart, met bepaling, dat hij bij het lithographische établissement werkzaam blijft.

Marine Departement.

Door den chef van het beheer der Gouvernements schoeners en kruisbooten is gedurende de maand November 1859 de volgende beschikking genomen.

Benoemd:

Tot waarnemend eersten stuurman bij de dienst der Gouvernements schoeners en kruisbooten, de tweede stuurman van het vaste corps der Nederlandsch marine J. A. Velders.

ADVERTENTIEN.

Postkantoor.

Landmail van November.

De ondergeteekende herinnert bij deze belanghebbenden, dat, de eerste mailstoomer in December den 9den zullende vertrekken, de brievenpakketten daarmede te verzenden, bij het postkantoor te Weltevreden zullen worden gesloten op Donderdag den 8sten December aanstaande:

a. des avonds te 8 uren, voor Europa, Britsch-Indië, China, enz., enz.

b. des middags ten 1 ure, die voor Banka, Palembang, Billiton en Riouw.

Ter voorkoming van verwikkelingen wordt belanghebbenden opgemerkt, dat van den 1sten December aanstaande af, alle porten voorkomende in de boekjes der briefbestellers of in andere van het postkantoor uitgaande documenten, gesteld zijn in guldens en centen en ook in die munt moeten worden voldaan.

Verponding over 1859.

De directeur der middelen en domeinen herinnert bij deze, dat de verponding over den tweeden termijn van het loopende jaar moet worden voldaan vóór den laatsten December aanstaande.

Tot ontvangst daarvan zal voor de residentie Batavia dagelijks, (met uitzondering van Zon- en feestdagen) worden gevaceerd ten kantore van den algemeenen ontvanger te Weltevreden.

De directeur der producten en civiele magazijnen maakt met terugwijzing op de in No. 80 en volgende van de Javasche Courant voorkomende advertentie bekend, dat de veiling te Batavia van de daarbij bedoelde 60,000 picols gouvernements suiker, waarvan

15,000 picols te Samarang, en
45,000 picols te Soerabaija,

bij 's lands pakhuizen voor de koopers beschikbaar zullen worden gesteld, zal plaats hebben op Donderdag den 15den December 1859, des voormiddags te tien uren, in het lokaal der beurs te Batavia door het vendukantoor ten overstaan van den directeur.

De directeur der producten en civiele magazijnen maakt bekend, dat, met wijziging in zoo ver van de in de Javasche courant van den 27sten October jl. No. 87 geplaatste advertentie, ten gevolge van bijkomende omstandigheden, van de daarbij bedoelde 60,000 gouvernements suiker, alsnu 15,000 te Samarang en 45,000 picols te Soerabaija bij 's lands pakhuizen voor de koopers beschikbaar zullen worden gesteld.

De assistent resident voor de policie der stad en voorsteden van Batavia brengt ter kennis van belanghebbenden, dat op verzoek eervol als wijkmeester der 18de wijk is ontslagen de heer J. C. Fleur, en in diens plaats als zoodanig benoemd is de heer H. H. Nauss.

De kolonel directeur der Genie en inspecteur der Sappeurs maakt bij deze aan de agenten van Nederlandsche schepen bekend, dat zich aan het jagpad bij de stad pm. 200m Europesche metselsteenen bevinden, welke bij voorkomende scheepsgelegenheid naar Tjilatjap kunnen worden overgevoerd en voor vrachtvrij worden bedongen 1 cent per steen, die daar gaaf zal worden uitgeleverd.

Gadingebbenden worden verzocht zich deswege bij den ondergeteekende schriftelijk aan te melden.

De Kolonel, Directeur der Genie en Inspecteur der Sappeurs,
V. SCHIERBRAND.

Berigt voor Zeevarenden.

De commissie tot verbetering der Indische Zeekaarten, brengt ter kennisse van belanghebbenden, dat door het Nederlandsche schip *Helmers*, ter westkust Saleier, een koraalrif is ontdekt, waarop een weinig rafeling werd bespeurd, liggende op 6° 17' ZB. en 120° 27' 30" L. beoosten Greenwich. Volgens opgaaf der inlanders zoude op hetzelve 2 vademen water staan.

VENDUTIEN.

Op Maandag, den 5 December. ten huize van den heer A. Muhlnickel, door Gebr. Veit.

en

Voor het commissiehuis van Cassalette & Co.

Op Dingsdag, den 6 December, voor het commissiehuis van John Pryce & Co.

Op Woensdag en Donderdag, den 7 en 8 December, op Pekodjan, door den commissionair J. Speet.

Op Vrijdag, den 9 December, voor het commissiehuis van Gebr. Veit.

Oproeping van Crediteuren.

In de Javasche Courant van heden worden opgeroepen de debiteuren en crediteuren in den boedel van den Executeuren Testamentair te Batavia, van wijlen Eleazar Gregory Gasper.

Aangekomen Vreemdelingen

van den 26 tot en met den 29 November 1859.

MARINE HOTEL. Bergamin, van Samarang. — J. Visser, van Japara. — Mr. W. B. Bergsma, van Rembang. — Engelhard, van Tangerang. — J. Bart, van Soerabaija.

HOTEL DER NEDERLANDEN. Vriesman, van Soerabaija. — J. H. V. van Waveren Pancras Clifford, van Palembang.

HOTEL DES INDES. J. Mac Lachlan, van Samarang. — J. Heyting, van Idem. — John Loudon, van Soerabaija. — William Loudon, van Idem. — J. C. Baron de Chassiron, van Idem. — Noordziek, van Idem. — Schmid Wijnmalen, van Idem. — F. C. v. d. Putt, van Ceram. — J. W. v. d. Wulp, van de Reede. — J. C. Teijsmann, van Buitenzorg. — Jhr. K. Graafland van Idem. — L. Tukkerman, van de Reede. — J. P. Brugen, van Indramaijo.

HOTEL WILLEM II. van Riemsdijk, van Palembang. — Mevr. Paddinger en drie kinderen, van Batavia.

JAVA HOTEL. C. E. Bothen, van Cheribon. — P. B. Rolufs en Echtgenoot, van Samarang. — A. F. Schuchard, van Idem. — F. L. Zack, van King George Sound. — N. Magensen, van Idem. — N. Mac Leva, van de Reede. — P. Swaan, van Idem. — H. A. Harms, van Cheribon. — G. Tapken, van San Francisco. — J. P. Faubel, van de Reede. — Brutel de la Riviere, van Idem.

Advertentien.

Bevallen van een ZOON, *L. C. Schrant, van der Burcht van Lichtenbergh.*

CHERIBON, 13 *November* 1859.

Algemeene kennisgeving. (3753)

Bevallen van eene DOCHTER, *E. J. Doerrleben, Groenewald.*

BATAVIA, 26 *November* 1859. (3774)

Bevallen van eene DOCHTER, *S. N. Th. der Kinderen*, geboren *de Pauly*.

BATAVIA, 26 *November* 1859. (3740)

Birth M^rs. *J. A. Rehling* of a DAUGHTER.

BATAVIA, *November 27th.* 1859. (3755)

Bevallen van eenen dooden ZOON, *M. W. T. Brinkgreve, de Meester*.

SOERABAIJA, 25 *November* 1859.

Algemeene en bijzondere kennisgave. (3781)

Bevallen van een' ZOON, *E. Kerrebijn, van Erkelens*.

SAMARANG, 28 *November* 1859. (3805)

Bevallen van eenen ZOON, de Echtgenoot van *D. G. de Jonker*.

CHERIBON, 1 *December* 1859. (3782)

Ons geliefd eenigst kindje werd ons heden door den dood ontnomen.

L. C. VAN DE VEN
M. C. E. VAN DE VEN
Hesselaar.

PROBOLINGO 11 *November* 1859. (3743)

Op den 2den dezer overleed alhier ten huize van hare dochter Mevrouw de Weduwe *Van Citters*, Mevrouw de Weduwe **Bogaardt**, geboren **Regel**, in den ouderdom van ruim 84 jaren.

BATAVIA, 3 *December* 1859. (3806)

Algemeene kennisgave.

Vendutie

Op Maandag den 5den December 1859,

voor het Commissiehuis van

CASSALETTE & Co.,

van diverse **Lijnwaden**

als:

GHS R **1 k. 50 stuks 5/4 ruwe Calicots**

en

GVH **1 k. 50 stuks $4^1/_2/_4$ Maddapollams**

HvL&Co. **1 k. 100 stuks gebrocheerde Gingams**

SvC **4 Balen à 20 stuks ongebl. Drills**

HvL&Co. M **4 k. à 50 stuks 6/4 Calicots**

1 k. à 50 stuks 5/4 Madapollams

5 „ „ 50 „ 6/4 Calicots

alles meer of minder door zeewater beschadigd

Verder:

de door tijd gebrek op de Vendutie van 18 November onverkochte dranken als: Cognac in kisten van 1 doz., zoete wijnen, muscaat Frontignan, en muscaat Lunel, Witte wijnen, als: Graves, Barsac, Haut Sauternes, fijne roode Wijnen in kisten van 1 doz. als: Haut Brion Chateau Margaux, Chateau Longueville, Léoville Médoc, Absinthe Suisse, Kirschwasser Champagne der merken Jacqueson en Perrier.

Voorts:

Glaswerk als: Lampglazen, Ballons, Bollantaarns, Vijf kisten monster Fleschjes van 2 tot 16 Lood, eenige paren Moderateurlampen

Nog:

17 ZAKKEN MENIER, JAP. MARTEVANEN,

eenige

MODEARTIKELEN,

als:

opgemaakte **Dameshoeden, Barége robes,** gemaakte **bloemen, Echarpes, etc.**

en eindelijk:

1 factuur van circa 1000 blikken

Hollandsche Provisiën

en

28 kist. à 1 dz. Holl. Likeur (5770)

OP DE VENDUTIE

van Maandag den 5den December 1859,

voor het Commissiehuis van

CASSALETTE & CO.,

zullen worden verkocht:

1200 PICOLS
JAPANSCHE TARWE.

Welke bij kavelingen van 50 picols zal worden geveild.

(3757)

Vendutie

Maandag den 5den December,

voor de *woning* van wijlen den Heer A. MUHLNICKEL, op *Kebon-Sirie*,

DOOR

Gebroeders VEIT,

VAN

MEUBELEN, PAARDEN, BENDIES,

enz. enz. (3761)

VENDUTIE

op Dingsdag, den 6den December 1859,

voor het

Commissiehuis van

JOHN PRYCE & Co.,

à 4 pCt. Vendusalaris,

van

beschadigde Lijnwaden,

en diverse

KOOPMANSGOEDEREN. (3756)

VENDUTIE

op Dingsdag, den 6den December 1859,

zullen de ondergeteekenden voor hun Commissiehuis **publiek verkoopen:**

ten 10 ure

een nieuw Koperen

ARAK DISTILLEER TOESTEL

met Patent helm (Rectifijing head),

KOPEREN SLANG

en geheel volledig FORNUISWERK.

Deze toestel is van groote dimensie en van de nieuwste en beste Constructie.

Er kunnen 2 à 3 leggers ARAK van de

Zuiverste Kwaliteit

per dag mede gedistilleerd worden.

(3755) JOHN PRYCE EN Co,

Op Woensdag en Donderdag den 7den en 8sten December, zal door den Commissionnair

J. SPEET,

VENDUTIE

worden gehouden van de nalatenschap van den onlangs overledenen Moorschen koopman **Tambi Oesin** op

PEKODJAN.

bestaande in:

Meubelen, Praauwen, een groot aantal koopmansgoederen, **Juwelen, Goud- en Zilverwerken,** een zeer fraai en welluidend **Orgel,** spelende de Hollandsche en Engelsche nationale Volksliederen, en de ondervolgende **Vastigheden en opstallen,** als:

No. 1.

Een stuk **Tuin Wei- en Zaai-land**, gelegen in het Ooster-kwartier der Bataviasche Ommelanden, Buurt of Wijk **Pondok Bamboe** Tana delapan poeloe **Blok I.** Nummer der verponding **8646.**

No. 2.

Een stuk **Tuin Zaai- en Wei-land** gelegen in het Ooster-kwartier der Bataviasche Ommelanden Buurt of Wijk **Pondok Bamboe** Taun dulapan poeloe **Blok I.** Verponding nummer **8647.**

No. 3.

Een stuk **Zaai-land.** gelegen in het Oosterveld Blok **L.** 20ste deel Buurt of Wijk **Kamaijoran** Nummer der verponding **8408.**

No. 4.

Een **Erf** bebouwd met een **Steenen Huis** met pannen gedekt, gelegen in de Buurt of Wijk **Utrechtsche Straat**, Blok **B.** deel Westzijde No. **58/91.** Verponding nummer **6068. Pinto Paggerman.**

No. 5.

Een **Erf** bebouwd met een **Steenen Huis** met pannen gedekt, gelegen in de Buurt of Wijk **Klenting,** Blok **M.** 4de deel sectie 1. No. 109/130 Verponding nummer **498.**

No. 6.

Een **Erf** bebouwd met een **Steenen Huis** met pannen gedekt, gelegen in de Buurt of Wijk **Klenting,** Blok **M**, 4 deel sectie 1. No. 149/187 a, Verponding nummer **1903.**

No. 7.

Een **Erf** bebouwd met **Vijf Steenen Pedakken** met pannen gedekt gelegen in de Buurt of Wijk **Tjoasebio**, Blok **M** 4 deel sectie 1. No. 155/187 d. Verponding nummer **1059.**

No. 8.

Een **Erf** bebouwd met een **Steenen Huis** met pannen gedekt gelegen in het Oosterveld, Blok **L.** deel 28 No. 4/7, Buurt of Wijk **Buiten Kaaiman Straat**, verponding nummer **1450 Kotta-taal.**

No. 9.

Een ledig stuk **Grond** gelegen in het Oosterveld blok **L**, deel 3 No. **54**, buurt of wijk **Kampong Klappa**, verponding nummer **1821.**

No. 10.

Een stuk **Tuinland** gelegen in het Oosterveld blok **L**, deel 21 No. **58** La. **C.**, buurt of wijk **Kuitenburg**, verponding nummer **6551. Tjililitan.**

No. 11.

Een stuk **Tuinland** gelegen in het Ooster-kwartier der Bataviasche Ommelanden, blok **L.**, deel 21. No. **203** buurt of wijk **Rawa Bankee**, verponding nummer **6950.**

No. 12.

Een stuk **Tuin- en Zaailand** gelegen in het Oosterveld, blok **L.** deel 20. No. **105**, buurt of wijk **Kampong Serdang**, verponding nummer **8409.**

No. 13.

Een stuk **Tuin- en Zaailand** gelegen in het Oosterveld, blok **L.** deel 20. No. **105**. buurt of wijk **Kampong Serdang**, verponding nummer **7441.**

No. 14.

Een stuk **Zaailand** gelegen in het Oosterveld. blok **L.** deel 20. No. **24**, buurt of wijk **Sonthaar Bendongan Satoe**, verponding nummer **3380.**

No. 15.

Een stuk **Zaailand** gelegen in het Oosterveld. blok **L**, deel 20. No. **23**, buurt of wijk **Sonthaar Bendongan Satoe**, verponding nummer **5492.**

No 16.

Een erf bebouwd met een **Steenen Huis** met pannen gedekt gelegen in de Buurt of Wijk Bazaar-Piesang Blok D., Deel Oostzijde No. 3/3, verponding nummer 6725.

No. 17.

Een erf bebouwd met een **Steenen Huis** met pannen gedekt, gelegen in de Buurt of Wijk Utrechtsche Straat. Blok B., Deel Westzijde No. 5 1/8, verponding nummer 5719, Pinto Paggerman.

No. 18.

Een Stuk **Grond** gelegen in het Westerveld, Blok M., Deel 4 No. 3, gemerkt No. 272, Buurt of Wijk Pakapoeran, verponding nummer 7401.

No, 19.

Een stuk **Grond** gelegen in het Westerveld, Blok P. Deel 8 No. 295, Buurt of Wijk Kampong Gang-Kodja, verponding nummer 3298.

No. 20.

Een erf bebouwd met een **Huis van Steen**, zonder dak, gelegen in het Westerveld, Blok P Deel 8 No. 154, Buurt of Wijk Gang-Getip, verponding nummer 7328.

No. 21.

Een ledig **Erf** gelegen in het Westerveld, Blok P. Deel 8 No. 385 en 386, Buurt of Wijk Pedjagalan verponding nummer 7001.

No. 22.

Een ledig **Erf** gelegen in het Westerveld, Blok P. Deel 8 No. 341 Buurt of Wijk Pedjagalan verponding nummer 4083.

No. 23.

Een ledig **Erf** gelegen in het Westerveld, Blok P, Deel 8 No. 342, Buurt of Wijk Pedjagalan verponding nummer 4075.

No. 24.

Een stuk **Grond** gelegen in het Westerveld, Blok P. Deel 8 No, 125, Buurt of Wijk Gang-Gatip verponding nummer 5375.

No. 25.

Een ledig **Erf** gelegen in het Westerveld, blok **P**, deel 8. No. 396, buurt of wijk **Pedjagalan**, verponding nummer 6478.

No. 26.

Een stuk Tuin en **Zaailand**, gelegen in het Ooster-kwartier der Bataviasche Ommelanden, blok **F**, deel .., No. 63. La. **B**, buurt of wijk **Toegoe**, verponding nummer 8146.

No. 27.

Een stuk **Grond**, gedeeltelijk bebouwd met een bamboesen **Opstal** niet tot den grond behoorende, gelegen in het Westerveld, blok **O**, deel 7. No. 438, buurt of wijk **Vijf Bruggen (Kampong Sawa)**, verponding nummer 5484, **Djambattan Lima.**

No. 28.

Een **Erf** bebouwd met een **Steenen Huis** met pannen gedekt, gelegen in het Westerveld, blok **P**, deel 7, No 87, buurt of wijk **Amanus Gracht**, verponding nummer 3586. **Koeboeran Kodja.**

No. 29.

Een **Erf** bebouwd met een **Steenen Huis** met pannen gedekt, gelegen in het Westerveld, blok **P**, deel 7. No. 86, buurt of wijk **Amanus Gracht**, verponding nummer 3587. **Koeboeran Kodja.**

No 30.

Een stuk **Grond** bebouwd met een **Opstal** van bamboes op houten stijlen en met Attap gedekt, aan den bewoner toebehoorende, gelegen in het Westerveld, blok **O**, deel 7. No. 561, buurt of wijk **Overwatering Gracht**, verponding nummer 3317. **Djambattan Lima.**

No. 31.

Een stuk **Tuin- en Zaailand** gelegen in het Oosterveld, blok **F**, deel — No. 66, buurt of wijk **Toegoe** (**Bandongan Malayoe**), verponding nummer 6751.

No. 32.

Een **Opstal** van steen met pannen gedekt, staande en gelegen op **Tanah-Abang**, bij **Djambattan Setong**, thans geoccupeerd door eenen Chineschen Warong-Houder.

No. 33.

Een **Opstal** van planken met pannen gedekt, staande en gelegen op Gouvernements grond, op de achter **Spinhuis Gracht, Pindjaringan**. (3744)

Woensdag den 7den December

zal door

J. SPEET

op de Vendutie van wijlen den Moorschen Koopman

TAMBI OESIN

worden verkocht:

42 stukken Zijde Fluweel in de meest gezochte kleuren.
60 do. met Goud doorweven Bengaalsche Gingangs van 10 ell. per stuk.
10 extra fraaije roode Zijde met Goud doorweven Sarongs van alter prachtigste Dessins.
80 ellen Goud- en Zilver-stof voor Inlandsche Vorsten.
14 staven Goud gezamenlijk wegende 183½ realen en eene menigte Brillanten en Diamanten zoowel losse als gezette en 42 Mexicaansche Gouden Doublons.
(3748)

---

op de Vendutie

van Woensdag den 7den December zal

J. SPEET

voor rekening van de Chineesche vrouw

TAN PENNIO

publiek aan den meestbiedende verkoopen, haar

Halve aandeel in Twee Erven,

bebouwd ieder met een STEENEN HUIS met pannen gedekt, staande en gelegen in de gang Tjaij Ho en gang Passer Glap of Pate Koan, blok O, 5de deel, sectie III, nummer van de perceelen 142 en 30, verponding no. 8 en 4794.

No. 30 is verhuurd aan den Chinees *Tan Pang* voor f 12 's maands.

No. 142 is verhuurd aan den Chinees *Lim Sing* voor f 48 's maands.

De huurpenningen over de maand December kunnen door den KOOPER worden ontvangen. (3749)

Door den Commissionnair

J. SPEET

zal op de

Vendutie van Donderdag den 8sten December

mede worden verkocht:

Een ledig stuk grond, gelegen in blok O, 6de deel No. 5, Buurt kampong Tembora verponding No. 3425.

Een Erf met een steenen Huis met pannen gedekt, staande en gelegen in blok O, 6de deel, buurt of wijk kampong Tembora No. 405, verponding No. 3424.

Een Erf bebouwd met een steenen Huis met pannen gedekt, staande en gelegen in de kampong Tembora blok O, 6de deel No. 406, verponding No. 3420.

Een Erf bebouwd met bamboesen Opstallen, kampong Kwa Djambattan lima, blok O, 7de deel, No. 519, verponding No. 3422 (3797)

Op den eersten dag der Veiling van den Moorschen handelaar

TAMBI OESIN,

op Woensdag den 7den December, zullen de perceelen van No. 1 tot en met No. 10 en de opstallen worden verkocht. De verkoop der Perceelen van No. 11 tot en met No. 33 zal den volgenden dag plaats vinden. (3796)

OP DE VENDUTIE

van Donderdag den 8sten December

zal door

J. SPEET,

worden verkocht, na afloop van den verkoop

Vastigheden des Boedels:

1 **Prauw** groot 8 koijangs No. 46.
1 dito " 7 dito " 79.
1 dito " 5 dito " 168.

Vendutie

op Vrijdag 9 December,

voor het Commissiehuis van

GEBRS. VEIT,

Passar Senen,

van Wagens, Bendies, Paarden en Meubelen van vertrekkende personen. (3803)

ARGENT CHRISTOFLE.

W. J. OLLAND op NOORDWIJK;

heeft ontvangen:

Een prachtig factuur Nieuw Zilver,

uit de vermaarde *Fabriek* van **Christofle** te *Parijs*; als:

GROOTE EN KLEINE PRESENTEERBLADEN, COMPLETE THEESERVIEZEN;

SUIKER en GEBAK VAZEN, AZIJN- en ZUURSTELLEN, TAFELLEPELS en VORKEN;

Soep Terrienen en Lepels, Candelabres; Punch Kommen

en eene menigte Artikelen te veel om te detailleren. Alle deze voorwerpen zuiver, smaakvol en volgens de nieuwste modellen bewerkt, zijn uitnemend geschikt voor **St. Nicolaas** geschenken.

Het **ARGENT CHRISTOFLE** van geheel nieuwe vinding en in Indië nog weinig bekend, overtreft alle andere pleetsoorten in deugdelijkheid van Compositie.

Op de Wereldtentoonstelling in *Londen* en *Parijs* is het met de hoogste prijzen bekroond. In geheel Europa maakt het onbeschrijfelijke opgang. Het bezit werkelijk een gehalte zilver en schier alle eigenschap van echt zilver. 't Is Zuiver wit van kleur en verliest daarvan niets in 't gebruik.

Tevens ligt bij den ondergeteekende ter inzage **een uitvoerig geillustreerde Catalogus**, benevens een **Album Photographische afdrukken** van **voorwerpen** der fabriek **Christofle**, welken op bestelling tegen billijke prijzen kunnen geleverd worden.

(3765) W. J. OLLAND.

Théâtre Français de Batavia.

Avec la permission de Mr. le Résident.

Premier représentation du deuxième mois de l'Abonnement

MARDI, 6 Décembre 1859.

Si J'étais Roi,

Opéra-Comique en 3 actes, musique de M. Adam.

Le Directeur Gérant,
(3798) VAN KINSBERGEN.

Superfijn Crèpé Kruid,

in Blikjes,

TUIN ZADEN, BOMBAY DUCKS.

Bij

(3769) J. BROWN.

ST. NICOLAAS

De ondergeteekende heeft de eer het publiek van Batavia te informeeren dat zijn magazijn voorzien is van

KINDERSPEELGOED

en verscheidene Artikelen, geschikt voor CADEAUX ter gelegenheid van dit feest.

(3785) E. RINCHON.

ST. NICOLAAS.

Bij de Ondergeteekenden ontpakt en verkrijgbaar de ondervolgende artikelen, geschikt voor Cadeaux, ter gelegenheid van dit feest:

Fraai Kinderspeelgoed,

met en zonder ***mecanique***, alsook een assortiment

Poppen, porceleinen en anderen,

PRACHTIGE NECESSAIRES,

en,

Caves à Odeur, van diverse houtsoorten,

FLACONS, CARTONNAGES VOOR BONBONS,

enz., enz.

Voorts een mooi assortiment,

Suikerwerk en Chocolaad,

bestaande uit:

Sujetten Vruchten, Groentens en verschillende soorten **Beesten, Bonbons à la Liqueur et à la Vanille, St. Nicolaas gebak, Ruiters; Vrijers en Vrijsters.**

BOTERLETTERS,

op bestelling worden alle Letters gemaakt.

Op de ***avonden*** van **5** en **6 December** zijn ook ***ververschingen*** te verkrijgen. **Vanille en Vruchten IJs, Punch à la Romaine,** enz.

(3752) LEROUX & Co.

De Ondergeteekenden zullen op den 27 dezer op Vendutie verkoopen:

DE GRAANMOLEN,

staande op Tankie-Moor, bijhet Stads verband.

(3791) ABEELEN, DENNISON EN Co.

Op de te houdene **Vendutie** te Poerwakarta, adsistent residentie Krawang, op den 14 December,

zal mede verkocht worden:

een logeabel Huis

met pannen gedekt, met bijgebouwen en stal, staande op gouvernements grond, gelegen op de hoofdplaats en beplant met **Klapper** en **Vruchtboomen.**

(3789)

ELASTIEKE BALLEN,

verkrijgbaar

bij

(3783) W. OGILVIE.

ST. NICOLAAS-FEEST.

De Toko van **Tio Tjanghian**, op ***Passer-Baroe*** zal op den avond ***van den 5den en 6den December prachtig verlicht*** zijn, zullende in groote sortering voorhanden zijn:

BANKET, ST. NICOLAAS GEBAK

per pond,

KINDERSPEELGOED,

enz., enz. (3768)

---

7 ENGELSCHE REISWAGENS

(Brikkas.)

2 do. do. (Chariot.)

Bij

(3787) VAN SLOOTEN, MORGAN EN Co.

De Ondergeteekenden hebben

pas ontvangen:

Deane en Adams

Revolver Pistolen,

(*Jeanters Patent.*) Wagen- en Be die-tuigen met Geel gemouteerd, Engelsch **Bier** en **Porter**, **Sherry, Portwijn** en **Cognac**, een factuur **Scotch plaids, Rugs**, etc.

(3786) VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.

ROODE WIJN,

in okshoofd, merk

Baour & Cie., Macau Médoc,

CHAMPAGNE Ve CLICQUOT,

bij

(3788) L. PLATON & Co.

Ontvangen bij **A. PONS**, *Sluisbrug.*

Een groot factuur

POPPEN,

met porceleinen Kopjes,

SPEELGOED,

als ook voorwerpen, zeer geschikt voor *St. Nicolaas* geschenken,

Fransche en Engelsche

PARFUMERIEN,

TANDPOEDER van *Newbolt*, Ivoren Etagère Voorwerpen, Zwarte en witte Guipure Kant, Neteldoeksche Japonnen met randen à *f* 12,— zonder à *f* 10,—, bruine en Italiaansche Strohoeden, enz.

Steeds voorhanden:

BRILLANTEN.

(3764)

TER GELEGENHEID VAN HET

ST. NICOLAAS FEEST,

zal de TOKO van

GEBROEDERS VEIT, *op Passar Senen*,

geïllumineerd worden, en voor het publiek geopend blijven tot des Nachts **12 uren**.

Om verwarringen voortekomen, wordt gedurende die dagen **contant verkocht**. (3760)

GRAND-MAGASIN

d'objets de beaux arts,

Ouvrages de Florence en pierre de Confins Naturelle.

L. A. J. Pilastri & Co.

de Florence,

ont l'honneur de prévenier le public, **que Samedi le 3 Décembre à 4 heures de l'après midi,**

ils ouvriront leur

MAGASIN D'OBJETS DE MARBRE

Agats, Albatre etc., Situé á Molenvliet

dans l'ancienne toco de feu madame *Janet*.

(3757)

INSTITUUT MOLENVLIET.

De Ondergeteekende, berigt, dat hij

op Donderdag en Vrijdag, 15 en 16 e. k.

Examen

zal houden en noodigt alle **ouders** en **voogden** uit hetzelve bijtewonen.

Op den 1ste dag zullen de vakken van het Wetenschappelijk onderwijs behandeld worden, en den volgenden dag het **Zingen, Pianospel, Schermen, Spadroneeren, Batonneren, Bajonetvechten, Exerceeren** en **Gymnastiek**.

Des avonds ten **8 *uur* ASSAUT**.

(3775) L. BRAS.

LET WEL.

Aan gezagvoerders van Schepen van **TJILATJAP naar BATAVIA bestemd**, wordt *f* **100.**— vracht aangeboden, tot den overvoer eener **Scheepsboot** met toebehooren.

Adres

(3738) KRUIJMEL *te Batavia.*

De ondergeteekenden maken bij deze bekend, dat zij als Generale Gemagtigden van den heer **F. L. Hughan**, de zaken van de firma **Rehling & Ekström** hebben overgenomen en dat de Scheepsleverancie en Toko-zaak voortaan zal gedreven worden onder de firma **Hughan & Co.**

Tevens verzoeken zij die genen, welke nog iets aan de firma **Rehling & Ekström** mogten verschuldigd zijn, ten spoedigste ten hunnen kantore te komen voldoen.

Batavia, VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.

4 *November* 1859.

(3793)

De Heer **Tho. Hall** heeft onze generale volmagt.

TOLSON, HUNT EN Co.

BATAVIA, 3de *December* 1859. (3804)

VERMIST,

van boord van het Nederlandsch Barkschip **Johannes, Christiaan**, kapitein *C. van Heemstede Obelt*,

een Noordschen Jol of Flet,

de opbrenger wordt verzocht dezelve terug te bezorgen tegen belooning bij

(3799) P. H. B. BATENBURG & Co.

KAMERS TE HUUR,

bij

E. RINCHON.

(3784) *Noordwijk.*

Uit de Hand te Koop,

EEN NIEUWE PRAAUW,

groot 10 koyangs.

(3807) ABEELEN, DENNISON & Co.

TE KOOP. Een schoon gebouwde **BRUINE HENGST** van Engelsch Ras, hoog 4 voet 10½ d. R, gedresseerd voor Rij- en Bendij paard; ook geschikt voor eene ligte coupé.

Te bevragen bij

(3772) JOHN PRIJCE EN Co.

NOTHERN ASSURANCE COMPANY.

Opgerigt in 1836.

VOOR

Brand- en Levensverzekeringen.

Kapitaal 1,295,760 Pd. St.

De ondergeteekenden, Agenten van voornoemde Maatschappij voor **Java** en de omliggende **Nederlandsche Bezittingen**, zijn thans bereid om aan verzoeken ter verzekering gevolg te geven.

MORGAN, MELBOURN en Co., *Batavia.*

MAJOR, MATZEN en Co., *Soerabaija.*

(3626) W. MAJOR en Co., *Passaroeang.*

Oost Indische Maatschappij

VAN

ADMINISTRATIE EN LIJFRENTE.

Deze Maatschappij, daartoe door het eigenaardige harer inrigting, meer dan anderen in staat gesteld, blijft steeds vaceren tot het overnemen van Administratiën en het voeren van geldelijk beheer, op de volgende billijke voorwaarden als:

Bij Overname 1 pCt. van alle gereede gelden en de waarde van Effecten of Goederen.

Bij Overgave 1 pCt. als boven;

en verder 5 pCt. van het bruto bedrag der jaarlijksche Renten of Provenuen, door de Maatschappij ontvangen wordende.

Zijnde het bestuur alhier gemagtigd, bij het aanvaarden van aanzienlijke Administratiën, omtrent boven vermelde provisie van Overname in zoodanige billijke schikkingen te treden, als het belang der zaak mogt vorderen.

DE MAATSCHAPPIJ voornoemd (Kantoor Batavia)

G. SUERMONDT
P. A. VAN BERESTEIJN } *Administrateuren.*

(3717)

PHOENIX FIRE OFFICE.

Gevestigd te LONDON sedert 1782.

ONGELIMITEERD KAPITAAL.

De ondergeteekenden, Agenten dezer Maatschappij blijven voortdurend verzekeringen sluiten tegen Brandschade op **Woon- en Pakhuizen, Meubelen, Koopmansgoederen, enz.**, zoomede op **Suiker-, Koffij- en Thée-Etablissementen**, tegen de volgende premiën:

Op gebouwen van Steen met Pannen gedekt, gelegen in de Steden, zoomede op Goederen in dezelve . . . . . ½ % 's jaars

Op gebouwen van Steen met Pannen gedekt, gelegen buiten Steden, en afgezonderd van andere Gebouwen, zoomede op Goederen en Meubelen daarin aanwezig . . ¼ % »

Suiker- en Koffij-Etablissementen.

Gebouwen van Steen met Pannen gedekt, zoomede op Goederen, Producten, Machineriën, Gereedschappen, enz., daarin aanwezig. ¾ % »

Op Gebouwen van Steen en Hout of van Hout alleen, met Pannen gedekt, zoomede op Goederen, enz., daarin aanwezig . . . 1 % »

Op Gebouwen van Hout, met Sirappen gedekt zoomede op Goederen, enz., daarin aanwezig . . . . 1¼ % »

Op Schepen, liggende op Reeden . . . 1 % »

E. MOORMANN & Co., te *Batavia.*

C. DAMNITZ & Co., te *Samarang.*

(3625) P. KERVEL & Co., te *Soerabaija.*

MACHINERIEN.

De Ondergeteekenden, Agenten op *Java* van de Heeren GEORGE BUCHANAN & Co., **Ingenieurs** te **Londen**, geven hiermede kennis aan **Suikerfabrickanten** en anderen, dat zij voortgaan met het invoeren van

Stoom-Suiker-Machinerien

van het beste maaksel en de nieuwste Constructie. De prijzen, tegen welke zij **die Machinerien** kunnen leveren, alsmede die, van diverse andere bewerkingen van **IJzer** zullen zeer matig worden bevonden, bijzonderheden waaromtrent op verzoek zullen worden medegedeeld.

Zij bieden te koop aan:

IJzeren Suikerpannen van verschillende dimensiën,

DIVERSE WAARLOOZE STUKKEN, geschikt voor Watermolens van *Lowmoor*.

IJZERWERKEN voor een compleet waterwiel met verbindingsstukken.

Eenige Perspompen.

Meters voor ***Waterketels*** en ***Vacum pannen*** enz. enz.

Voor nadere bijzonderheden betreffende de prijzen als anderzins, gelieve men zich te vervoegen tot

(3778) PITCAIRN, SYME & Co.

LIVERPOOL & LONDON

FIRE INSURANCE Comp.

KAPITAAL groot £ 2.000.000 Sterling.

De Ondergeteekenden, benoemd zijnde tot Agenten op **Java** van bovengenoemde Maatschappij, deelen bij deze mede, dat zij bereid zijn, om **Polissen van Assurantie** op de meest voordeelige voorwaarden te verleenen op **Pakhuizen, Goederen en Woonhuizen met het Ameublement**, gelegen in de Steden of nabijheid derzelver, alsmede op ***Thée-, Koffij- en Suiker-Etablissementen op Java.***

De premiën van Assurantie zijn zoo laag mogelijk gesteld, en wanneer klagten mogten voorkomen, die vereffend moeten worden, zal de uiterste billijkheid worden in acht genomen.

(3777) PITCAIRN, SYME & Co.

ROYAL INSURANCE Comp.

of Liverpool.

KAPITAAL groot £ 2.000.000 Sterling.

De Ondergeteekenden, Agenten van bovengenoemde Maatschappij, gaan steeds voort met op de voordeeligste voorwaarden verzekeringen te sluiten tegen brandschade

op Pakhuizen, Goederen en Woonhuizen, met het Ameublement,

gelegen in de hoofdsteden of in de nabijheid derzelven, alsook op **Woonhuizen, Thée-, Koffij-** en **Suiker-Etablissementen** op Java.

De premiën van Assurantie zijn zoo laag mogelijk gesteld, en wanneer klagten mogten voorkomen, die vereffend moeten worden, zal de uiterste billijkheid worden in acht genomen.

(3779) PITCAIRN, SYME EN Co.

SUN FIRE OFFICE

Gevestigd te Londen sedert 1710.

De ondergeteekenden agenten van bovenbedoelde Maatschappij in deze gewesten, zijn bereid om tegen Brandschade te verzekeren, tegen de volgende premiën:

Gebouwen van steen met pannen gedekt, gelegen in de steden, zoomede goederen in dezelve . . . . 1 % 's jaars

Gebouwen van steen met pannen gedekt, gelegen buiten de steden, en afgezonderd van andere gebouwen, zoomede goederen en meubelen, daarin aanwezig. ¼ % »

Suiker en Koffij-Etablissementen.

Gebouwen van steen met pannen gedekt zoomede Goederen, Producten, Machinerien, gereedschappen, enz. daarin aanwezig. . . . . ¾ % »

Gebouwen van steen en hout of van hout alleen met pannen gedekt, zoomede goederen enz. daarin aanwezig . . . 1 % »

Gebouwen van Hout, met sirappen gedekt, zoomede goederen enz. daarin aanwezig. 1¼ % »

Schepen, liggende ter reeden . . . . 1 % »

3780 TOLSON, HUNT EN Co.

Paul van Vlissingen & Dudok van Heel
van Vlissingen, van Heel & Derosne
Cail & Co. — te Amsterdam.

De ondergeteekenden agenten van voormelde fabrikanten, bevelen zich voortdurend aan, voor de levering van alle soorten van

MACHINERIE en GEREEDSCHAPPEN.

Bestellingen kunnen ook gedaan worden bij de Heeren

B. J. van Eck en Co. te Soerabaija.

van den Broek en Veekens » Samarang.

en Suportas en Co. » Cheribon.

(3627) DÜMMLER EN Co.

EERSTE BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
van Zaturdag 3 December 1859, N°. 97.

HOLLOWAY'S ZALF.

— Huisvaders en Landeigenaars in Java worden gewaarschuwd nooit zonder eenen voorraad dezer wonderbare Zalf te zyn; want in alle gevallen van een ontseling toeval is het onmogelyk derzelver waardy hoog te schatten. Brandwonden, kneuzingen, scheuren, zweren enz. veroorzaken zeer weinig pyn wanneer dezelve met deze aangename, verkoelende en heelende Zalf verbonden worden. Het is tevens een onfeilbaar heelmiddel voor huidziekten, zeer, builen, etterige gezwellen, koningszeer, schurftige uitbarstingen en klierachtige gezwellen in de keel, het graveel, hoofdpyn, rhumatiek en lendenpyn. Geen delfstoffelyk of schadelyk bestanddeel van welken aard ook, wordt in deze wonderbare Zalf gevonden; dezelve is bereid uit balsems uit het plantenryk en kan veiliglyk aan kinderen toevertrouwd worden.

Potjes zalf à *f* 1.— *f* 3.— *f* 5.—.

Te Batavia	bij	S. B. van Kleeff & Co.
» Banjoemaas	»	M. S. Cheriman.
» Poerworedjo	»	F. Neumann.
» Soeracarta	»	W. Veldman.
» Djocjocarta	»	Buijn & Co.
» Salatiga	»	F. Kruthoffer.
» Tagal	»	Wed. Dort.
» Cheribon	»	W. Galistan.
» Cheribon	»	M. Blok.
» Samarang	»	H. L. de Lyon, de Groot, Kolff & Co. en bij

de hoofdagenten Soesman & Co. (3739)

JAVA-BODE

H. H. inteekenaren op bovengenoemd Blad, geneigd zijn met hun abonnement voor het **Eerste halfjaar 1860** voort te gaan, worden beleefd verzocht, hiervan zoo spoedig mogelijk aan den Ondergeteekende kennis te geven, en hem de gelden daarvoor **franco** toe te zenden, opdat hij in staat gesteld moge worden, de oplage bij tijds te regelen.

Prijs voor het Eerste halfjaar:

voor Batavia	*f* 12,50
» Java	» 15,—
» de Buitenbezittingen	» 17,50
» Nederland	» 22,50

Brieven ***franco*** aan *den Administrateur*,
H. M. VAN DORP.

De Inteekening en storting van dat Blad kan ook geschieden bij **Blok** en **Ruzette** te Cheribon; Mevr. de Wed. **G. M. Dort** te Tagal; **de Groot, Kolff & Co.** en **G. C. T. van Dorp** te Samarang; **Key & Co.** te Soerabaija; **Weijermans & Co.** Passeroeang; **C. A. Hoogenraad** te Madioen; **R. Van Wijk, Azn.** te Padang; en voor de Buitenbezittingen bij de Agenten der schepen van den Heer **Cores de Vries**. (3776)

HEDEN KOMT VAN DE PERS:

E. FRANCIS,

HERINNERINGEN UIT DEN LEVENSLOOP
VAN EEN
Indisch Ambtenaar
VAN **1815** TOT **1851**.

3e DEEL 1e STUK,

bevattende de beschrijving van Sumatra's Westkust, des schrijvers wederwaardigheden in de residentie Padang.

N.B. Omtrent het geheele werk zie men het met den *Java Bode* van heden verzonden prospectus.

Het **3e deel 2e stuk**, slot des geheelen werks, is ter perse en volgt spoedig.

Prijs per 3 dln. kompleet f 18.—

voor de bezitters der ***twee eerste deelen***, ***het 3e deel afzonderlijk f 8.***

H. M. VAN DORP.

BATAVIA, 26 November 1859. (3808)

HEDEN ZIET HET LICHT:

NEDERLANDSCH-INDISCHE
MUZEN ALMANAK
voor de jaren
1859 en 1860.

Uitgegeven door **Mr. L. J. A. TOLLENS.**

Met bijdragen, behalve van den Redakteur, van de **H. H.**:

W. B. Bergsma, J. H. de Bruijn, Mr. J. A. van Chijs, J. M. E. Dercksen, S. van Deventer, Jsz., A. C. Durieux, E. A. L. R. van Hoëvell, Mr. J. Hofmeijr, JHz., Julius, Keuh, F. H. Klein, Mr. G. Kool, H. Prange, J. P. Schlosser, I. J. J. Snelleman, H. E. van der Woerd, en anderen.

In blaauw linnen prachtband
f 5.— FRANCO PER POST ***f 6.***—
H. M. VAN DORP.

BATAVIA, 30 *November* 1859. (3742)

Voor Suikerfabrikanten:

In het 21ste deel van de werken van het **NATUURKUNDIG GENOOTSCHAP**, *komen voor* verschillende stukken *betrekking hebbende op de*

SUIKER-FABRIKATIE
OP
JAVA.

Opgesteld door den landbouwkundige chemist
Rost van Tonningen.

Heeren Suikerfabrikanten kunnen voor den prijs van ***f* 2.**— compleete exemplaren van deze Verzameling bekomen, door tusschenkomst van de Boekhandelaars te Soerabaija en Samarang en te Batavia bij den Uitgever van genoemd Genootschap (3746)

H. M. VAN DORP.

Kantoor-Almanak
1860,

à *f* 1,50 opgeplakt en *f* 1.— onopgeplakt.

Uitgegeven en te bekomen bij
(3750) H. M. VAN DORP.

VISITEKAARTJES,

Gewoon Letterdruk en Gelithographeerd,
op porcelein en ander fijn carton, zwart, verguld of verzilverd,
bij den Boekhandelaar
(3731) H. M. VAN DORP.

BATAVIA, 1859.

Muziekale Tooverkaarten,

of de kunst om zonder de geringste kennis der Compositie-leer, honderde verschillende Dansen,

Galops en Polkas voor Piano te Componeren.

Prijs ***f* 2.**—

Te bekomen bij den boekhandelaar H. M. VAN DORP, te Batavia. (3748)

LOTEN VOOR DE
240ste Nederlandsche
STAATS-LOTERIJ.

Ontvangen en te bekomen:

1 Heel Lot	....	*f* 100,—
1 Half	»	» 50,—
1 Vijfde	»	» 20,—

Te Batavia bij ***G. Kolff & Co.***
» Samarang » ***de Groot, Kolff & Co.***
(3800)

PAPIER MACHÉ.

Bij **G. Kolff & Co.**, is pas ontpakt:

Eene fraaije Collectie verguld Papier Maché voorwerpen, **als:**

Dames Haak- en Werkdoosjes, Gegarneerde Dames Nécesaires, Thee- en Cigarenkistjes, Fiches Doozen. Handschoen Doozen, Leeslessenaars, Enveloppe Doozen. Ladys Companions, etc.

Wegens nieuwheid en zeer smaakvol aanzien bevelen zich deze artikelen bij uitstek aan voor

DAMES CADEAUX. (3790)

Ontvangen:

bij **H. M. van Dorp**, te *Batavia*,
eene groote verscheidenheid

KANTOORBOEKEN,
ALS:

Grootboeken, Journaals, Rekening-Courantboek, enz., met en zonder KOPER, van verschillende dikte, gelinieerd naar de meest gebruikte modellen en van fraai **azuré papier**.

(3750)

ALMANAKKEN
met Dames Portretten
voor 1860, ad *f* 1.—

Bij
(3699) G. KOLFF & Co.

G. Kolff & Co., te *Batavia*,
ontvingen eene nieuw factuur:

KANTOOR-BOEKEN,

in verschillende formaten en liniering, solide gebonden.

REKENING-PAPIER, REKENING-COURANT POST-PAPIER.

Alle ***Kantoorboeken*** niet voorradig worden op aangegeven model gelinieerd en gebonden. (3766)

BOEKHANDEL G. KOLFF & CO. TE BATAVIA.

Voorhanden: eene fraaije Collectie
Hollandsche, Fransche en Engelsche
Kinder Prent-boekjes.

Prijs-nota op aanvrage te bekomen. (3767)

VERTREKKENDE PERSONEN

L. Berail, Aspirant betaalmeester vertrekt naar Europa. Gematigden Rijnen en Van den Hoek 1e Luitenants der Artillerie. (3765)

STOOMBOOT
OENARANG,

De vertrek dagen dezer boot zijn voor de maand December bepaald als volgt:

Van BATAVIA den 4n en van SAMARANG den 7n naar SOERABAIJA.
» SOERABAIJA den 11 en van SAMARANG den 13 naar BATAVIA.
» BATAVIA den 18 en van SAMARANG den 21 naar SOERABAIJA.
» SOERABAIJA den 25 en van SAMARANG den 27 naar BATAVIA.

Informatiën bij *de Agenten* alhier,
(3741) LANDBERG, BEZOET DE BIE & Co.

DE STOOMBOOT

SAMARANG PACKET,

vertrekt den **7den** dezer naar de ***Lampongs.***

Adres *de Agenten*
(3794) LEVERT EN Co.

Het stoomscip Banda,

vertrekt den 6 December naar

Pontianak en Singkawang

Informatiën bij
(3759) W. CORES DE VRIES.

HET STOOMSCHIP AMBON,

zal 24 uren **na aankomst** der verwacht wordende mail naar

Samarang, Soerabaija, Macassar, Timor Koepang, Delhi en de **Molukkos** vertrekken.

Nadere informatie bij
(3758) W. CORES DE VRIES.

HET STOOMSCHIP BATAVIA,
kapt. NEIJTS,
vertrekt den 9 dezer via

MUNTOK EN RIOUW

naar **Singapore.**

Informatiën bij
(3801) W. CORES DE VRIES.

Stoomgelegenheid
naar
SAMARANG EN SOERABAIJA

via CHERIBON en TAGAL.

Op Zondag den 11 dezer.

Informatiën bij
(3802) W. CORES DE VRIES.

Tegen medio Januarij ek. zal van **Soerabaija** naar **Nederland**

vertrekken, het Ned. Schip

ECLIPSE,
kapitein C. J. DOEKSEN,

met welken bodem gelegenheid bestaat voor het overvoeren van **Passagiers.**

De schoone en bijzonder ruime inrigtingen van dit snelzeilend ***Clipperschip*** bevelen het ten zeerste aan, zijnde hetzelve verder voorzien van alle gemakken, die men aan boord verwachten kan.

Nadere informatiën zijn te bekomen te **Soerabaija, Samarang** en **hier** bij

de Agenten
(3794) B. KOPERSMIT & Co.

Telegrafisch Berigt.

De telegraafkabel van hier naar Singapore was op twee plaatsen gebroken: bij de Lucipara-eilanden en bij den Noordwachter. De schade is hersteld. Gisteren middag ontvingen wij van Muntok den volgenden telegram.

Muntok, 2 December. Gisteren is de mail te Singapore aangekomen, en heden morgen te negen uren naar Batavia vertrokken; zij kan dus Maandag daar zijn.

De vrede tusschen Oostenrijk en Frankrijk is thans definitief gesloten.

In Italië is een opstand uitgebarsten.

De Paus is uit Rome verdreven.

Engeland wil geen congres, zoodat dit wel niet tot stand zal komen.

BATAVIA.

In de jongst verschenen aflevering van het *Natuurkundig Tijdschrift voor Nederlandsch-Indië* komen een tweetal punten voor, waarop wij de aandacht onzer lezers vestigen. Het zijn de volgende:

» De nagelboomen in de Molukken zijn onderhevig aan een ziekte, welke begint met de vorming van een wit draadachtig weefsel langs de kleine takken en eindigt met den dood der boomen..... Er schijnt veel grond te bestaan voor de juistheid der meening, dat de oorzaak dier ziekte gezocht moet worden in een rups, welke op den nagelboom leeft en zich daar tusschen de bladeren der takjes inspint, om er hare gedaanteverwisseling tot pop te ondergaan.

De Vereeniging verlangt een naauwkeurig onderzoek van dit punt, in verband met de middelen, welke zullen kunnen worden aangewend, om de ziekte te voorkomen, of, bij gebleken bestaan, uit te roeijen."

» De Vereeniging verlangt beschrijvingen en afbeeldingen der insekten, welke der voornaamste kultures op Java schadelijk zijn, alsmede aanwijzing van de meest geschikte middelen, om die insekten schadeloos te maken. Exemplaren van die insekten, gedroogd en op wijngeest, zullen daarbij zeer welkom zijn."

Wij doen mededeeling van deze punten, waarvan men het groote praktische belang geredelijk toestemmen zal, omdat velen, die onzes inziens in de gelegenheid zouden zijn of kunnen komen, het oogmerk der Vereeniging te bevorderen, het tijdschrift misschien niet lezen.

Uit het verslag der Vereeniging zien wij met genoegen, dat zij steeds toeneemt in bloei, dat het aantal inteekenaren op het tijdschrift aanmerkelijk is vermeerderd, en de belangstelling in de Vereeniging grooter wordt. Wij hopen voor haar, dat die belangstelling niet moge verflaauwen, en dat vooral de regering, door het verschaffen der noodige hulp voor een doelmatig gebouw, ter plaatsing van het museum en de bibliotheek der Vereeniging, een ruime bijdrage tot dien bloei moge schenken.

— Gedurende de maand November is in de Spaarbank

gebragt.	*f*	19236.00
en teruggenomen.		3021.30
Op ultimo November beliepen de inlagen in het geheel van 727 inleggers.	*f*	491522.40
en zijn tot dien datum teruggenomen. .		124714.82
Zoodat ingelegd blijft.	*f*	366807.58

— Op de depeche van den Bataviaschen handel is antwoord ontvangen van de kooplieden van Singapore. Zoodra wij de depeche ontvangen, deelen wij den inhoud mede.

— Gisteren zijn alhier aangekomen de timmerman en vijf matrozen van het Engelsche schip *Elisdbeth and Anne*, kapitein *Blanck*, welk vaartuig, van Foochow naar Melbourne bestemd, den 29sten November ll. in de Lampongbaai, met volle lading is gezonken. De kapitein en de overige equipage zijn, per Hamburgsch schip *Nancy*, naar St. Helena vertrokken.

Rembang. Op den 14den en 15den November zijn in de districten Tinawoen en Bouwerno, afdeeling Bodjonegoro, door hevige rukwinden, vergezeld van zware regens, omvergewaaid twee tabaksschuren van den contractant Grisart, waardoor de daarin geborgene 24 picols tabaksbladeren verloren zijn gegaan, een tabaksschuur van den contractant Roclofs met een verlies van ongeveer 6 picols tabaksbladeren, 174 inlandsche huizen, en 10 klapper- en andere vruchtdragende boomen,

De schade hierdoor veroorzaakt wordt begroot op *f* 7017:20.

Japan. Volgens de jongste berigten, loopende tot den 2den November jl., hebben de Nederlandsche kooplieden volledige betaling van hunne vorderingen op de geldkamer te Nagasaki erlangd, met uitzondering van de firma Spengler en Co., wier rekening met genoemde inrigting nog niet was afgesloten. Voor eene waarde van 20,000 kobangs aan zilveren en koperen Japansche munt is daartoe door de geldkamer aan den Nederlandschen kommissaris afgedragen, naar mate spetie werd aangevoerd, en eveneens is een begin gemaakt met de inwisseling van papierengeld tegen Japansche munt.

De moord te Jokohama op twee Russen gepleegd, werd te Jedo toegescheven aan zendelingen van eenigen landsheer, die op deze wijze het keizerlijke gouvernement in botsing hadden willen brengen met de vreemde mogendheden, ten einde de Jedosche tractaten te verijdelen.

De Russische graaf Mouravieff, die met negen oorlogschepen in de baai van Jedo lag, zoude eerst voornemens geweest zijn, om tot straf van den gepleegden moord Jokohama te bombarderen, doch van dit plan afgebragt zijn door den kommandant van de *Ascold*, kapitein d'Ounkofsky.

Deze kreeg in last om met zijn schip de vertegenwoordigers der vreemde natien te Jedo en te Kanagawa te beschermen, indien zij zulks mogten verlangen, en eischte van het Japansche gouvernement de navolgende voldoening voor de beleediging, Russischen onderdanen aangedaan:

1. eene deputatie uit de hoogste Japansche dignitarissen moest aan boord van de *Ascold*, ten aanzien van de étatmajoor en bemanning van dit fregat, verschooning vragen voor de ongelukkige gebeurtenis te Jokohama.
2. De gouverneur van die stad moest afgezet en van zijne waardigheid beroofd worden.
3. De moordenaars moesten voor den 24sten September opgespoord en ten overstaan van de état-majoor en bemanning van de *Ascold* op de plaats van den moord ter dood gebragt zijn.

Het eerste gedeelte van dezen eisch werd onmiddelijk, nadat het aan het Japansche gouvernement was bekend geworden, vervuld; evenzoo werden de beide gouverneurs van Kanagawa (waaronder Jokohama of Nieuw Kanagawa sorteert) afgezet en van hunne waardigheden vervallen verklaard.

Na 4 conferentien met de Japansche beambten voor de buitenlandsche aangelegenheden, verkreeg de kapitein d'Ounkofsky de schriftelijke verzekering, dat het gouvernement volkomen bereid was tot onvoorwaardelijke vervulling van het derde gedeelte van den gedanen eisch, indien de moordenaars voor den gestelden termijn konden opgespoord worden. Maar bijaldien de moordenaars, niettegenstaande de ijverigste pogingen om hen te vinden, voor den aangegeven tijd niet gevonden werden, dan nam het Japansche gouvernement de verpligting op zich om, zoodra de misdadigers na het vertrek van de *Ascold* zouden gevat zijn, daarvan onmiddelijk kennis te geven aan den russischen consul te Hakodate en aan alle vertegenwoordigers van vreemde natien te Jedo en Kanagawa, en de moordenaars op de plaats van het misdrijf, des verkiezende in tegenwoordigheid van de even genoemde personen, ter dood te doen brengen.

Bovendien nam het Japansche gouvernement op zich, om op het graf van de vermoorde Russen eene kapel te doen bouwen en ten eeuwigen dage te onderhouden.

Met deze voorstellen nam de kapitein d'Ounkofsky genoegen. Ook bood hij aan den vice-consul der Nederlanden te Kanagawa de dankbetuiging van den russischen afgezant, graaf Mouravieff aan, voor zijne bemoeijingen bij den bewusten moord.

De uitwisseling van de acten van ratificatie van het Russische tractaat heeft zonder buitengewoon ceremonieel plaats gehad, doch later heeft graaf Mouravieff eene conferentie gehouden met den Japanschen rijksraad, waarbij hij vergezeld was van nagenoeg alle officieren van het Russische eskader en meer dan 400 man van de equipage. In deze conferentie moet gehandeld zijn over de grenzen van Sagalien, welke kwestie nog geenszins tot eene eindregeling is gekomen.

Van 29 Julij tot 7 October zijn te Kanagawa aangekomen 17 schepen, waaronder drie Nederlandsche, terwijl van 30 Julij tot 18 October van daar zijn vertrokken 27 schepen, waaronder acht Nederlandsche. De bestemming dezer schepen was bijna uitsluitend Nagasaki en Shanghae. Slechts drie schepen vertrokken naar Hakodate.

De Fransche consul-generaal te Jedo heeft een Engelsch koopman, den heer Mackenzie, benoemd tot waarnemend consul van Frankrijk te Nagasaki.

De Engelsche consul-generaal heeft de Engelsche schroefkorvet *Highflyer*, bestemd van Hakodate naar Hongkong, bij aankomst te Kanagawa gerequireerd, om gedurende een maand te Jedo station te houden.

De handel te Kanagawa bepaalde zich bijna uitsluitend tot geldhandel, ten gevolge waarvan aanzienlijke hoeveelheden oude en nieuwe kobangs van daar werden uitgevoerd. Allengs kwamen aldaar ook grootere partijen ruwe zijde aan de markt.

De Engelsche mailboot tusschen Nagasaki en Shanghae, *Azoff*, vertrok den 11den October van eerstgenoemde plaats en was aldaar den 24sten dier maand weder terug, om den 28sten daaraanvolgende op nieuw de reis naar Shanghae te aanvaarden. Den 11den October vertrok mede van Nagasaki het Nederlandsche schip *Thetis* met bestemming naar Hongkong, evenals den 18den October het Nederlandsche schip *Henriette*. Den 5den November kwam van Kanagawa te Nagasaki aan het Nederlandsche schip *Christiaan Louis*. De vaart op en van Nagasaki in de maand November jl. geschiedde voornamelijk met Engelsche en Amerikaansche schepen.

(*Jav. Cour.*)

Soerabaija, 28 November. Met het Nederlandsch Indisch schip *Wilhelmine* wordt thans naar Palembang afgescheept een zaagmolen, door stoom te drijven, geheel vervaardigd op het etablissement van den Heer F. J. H. Baijer en bestemd voor de particuliere houtonderneming van den Heer O. E. Heijdorn te Palembang.

Deze stoommachine is de eerste, die op Sumatra opgerigt wordt, en is het te hopen, dat het Gouvernement en voornamelijk de Resident van Palembang, den ondernemer in de gelegenheid zullen stellen, om de uitgestrekte bosschen van Sumatra's Oostkust, waarin zulk een overvloed van goede houtsoorten zich bevindt, te exploiteren. — Wij hopen dat later daaromtrent te ontvangen tijdingen ons zullen in staat stellen, onzen lezers een zeer gunstig rapport te geven van de wijze, waarop de machinerie werkt, en tevens van het welslagen der onderneming.

— In een huis te Kebalen heeft in den nacht tusschen Vrijdag en Zondag een diefstal plaats gehad, vergezeld van braak.

De dief was met de locale omstandigheden wel bekend en bleek een praauwvoerder te zijn, die, door liefde vervoerd, zich de som van cc. *f* 350.— op die wijze zocht toe te eigenen, ten einde het voorwerp van zijn hartstogt los te koopen van hare veelzijdige verpligtingen tegenover het publiek. — Den hoofdschout O. is het echter gelukt de gestolene gelden te achterhalen, minus eene kleinigheid (*f* 35.—) waarmede de dief de toestemming voor zijn huwelijk van zijne familie had gekocht, en nog immer ziet de Dulcinea uit naar de komst van haren bevrijder, die thans zelf van zijne vrijheid is beroofd.

(*Oostpost.*)

NEDERLAND.

Van den specialen Correspondent van den Java-Bode.

(*Slot.*)

Maar ik heb u wel over andere zaken nog te spreken, om mijne correspondentie hiermede te verlengen. Het gouvernement hecht zijne bescherming aan degelijker belangen, en wij verheugen ons over hetgeen het thans ten behoeve van het onderwijs bij de begrooting van 1860 voordraagt (gelijk wij reeds medegedeeld hebben.)

Minder ingenomen zijn wij met een denkbeeld van het hoofdbestuur der maatschappij tot Nut van 't algemeen, die, ook ter volksbeschaving, een besluit heeft genomen, dat dunkt ons geheel in strijd is met de behoeften van onzen tijd. Het heeft een tweetal heeren aangesteld à *f* 2000.— traktement, die gehouden zijn gedurende dit wintersaisoen populaire lezingen over alle zaken en nog eenige te houden, in de verschillende departementen der Maatschappij. Zij zullen tien lezingen moeten opstellen en negentig maal moeten lezen..... 't is om schor te worden, alleen reeds als men er aan denkt. Dat lezingen niet meer gewild zijn in het Moederland, zal u wel uit de voortbrengselen onzer pers bekend wezen, maar daar, waar men nog aan die oude gewoonte tot verspreiding van kennis gehecht is, heeft men ze gehandhaafd, omdat men lezers had, en men begrijpt dus, dat niet overal het lezeren-paar zoo onbepaald welkom was. In eene belangrijke gemeente, Deventer, dat de zetel van een athenaeum is, gaf men te kennen, dat men zelf nog wel lezingen kon houden, waarop de lezer per excellentiam de katheder eener kleinere gemeente in de nabuurschap beklom.

Neen mijn waarde, 't is niet meer van lezingen en volksboeken, dat men uitsluitend het heil der maatschappij te wachten heeft: daden worden verlangd, daden zoo als wij zoo straks mededeelden, of zoo als die, waaraan wij nu herinneren, de stichting namelijk eener kweekschool voor zeevaart te Leyden, welke inrigting voor weinige dagen werd ingewijd en wel op den gedenkdag van het ontzet dier stad in 1574. Die kweekschool werd in 1856, door de onvermoeide zorgen van de heeren A. Rutgers van der Loeff, M. A. Kluit en J. G. Sandefort opgerigt. Den 3den October had de plegtige inwijding plaats.

Door het schoonste weder begunstigd, werd te twee uren 's namiddags ten aanschouwe eener onafzienbare menigte en in het bijzijn van vele genoodigden, waaronder men, behalve vele officieren van de zee- en landmagt, den Commissaris des Konings in deze provincie, den burgemeester en vele hooggeplaatste personen met hunne dames opmerkte, vóór het gebouw, dat op een der voormalige vestwallen is gebouwd en wel op dezelfde plek, waar eens de molen stond, waarin de groote Rembrandt het eerste levenslicht aanschouwde, onder het spelen der volksliederen en luide hoerah's der aanwezigen, de vaderlandsche driekleur geheschen. — Hierna begaven zich de genoodigden in de locaalen van het gebouw, dat daarop met eene treffende rede door ds. Rutgers van der Loeff werd ingewijd. — Vervolgens gaven de kweekelingen, [illegible] hunner bekwaamheid in de kennis van al hetgeen tot een welingerigt vaartuig behoort, en begaven zich vervolgens naar buiten, om op de voor het gebouw in het Galgewater liggende kanonneerboot practische proeven hunner bedrevenheid af te leggen. — Uit de inwijdings-rede van den voorzitter bleek, dat ruim 500 kweekelingen reeds aan deze inrigting waren opgeleid en in 's rijks dienst waren geplaatst, en tevens dat nog eene aanzienlijke som voor de daarstelling van het gebouw benoodigd niet voorhanden was, waarvoor spreker de medewerking zijner land- en stadgenooten inriep. Ook van verschillende plaatsen in ons vaderland waren afgevaardigden tegenwoordig, die na afloop der plegtigheid met den Commissaris des Konings, de leden der commissie en verschillende autoriteiten, aan eene uitnoodiging des burgemeesters, om met hem het middagmaal te gebruiken, deelnamen.

Zulke gebeurtenissen rangschikken wij gaarne onder de volksfeesten, al is er ook geen mastklimmen of zakloopen aan verbonden.

In afwachting van het onderzoek en de beraadslaging over de begrootingwetten voor 1860, waarbij wij meer in bijzonderheden omtrent de voorgedragen posten zullen treden, deelen wij u kortelijk de raming en de begrooting voor 1860 mede.

De middelen, zonder het batig slot, worden geraamd op	*f* 70,481,219,06½
Met het batig slot is het geraamd op	*f* 90,681,219,06½
Gevende alzoo een vermoedelijk batig slot van	*f* 17,347,865,14

Dat cijfer is te schoon, om er niet ditmaal mede te eindigen.

(*Redactie.*)

Uit 's Hage schrijft men aan de *U. C.* van den 25 Sept.: Naar men verneemt is door Z. M. aan de echtgenoot van den veroordeelden generaal C. A. Gunkel een onderstand toegekend van *f* 800. Deze som mag gering genoemd worden, als men in aanmerking neemt, dat door het vonnis het pensioen van *f* 3000, door den veroordeelde genoten, ophield, en de vrouw nog steeds voortgaat alle verplegingskosten te betalen, welke het verblijf van haren zieken echtgenoot in de gevangenis noodzakelijk met zich brengt.

— De regering is voornemens, een afzonderlijken hoogleeraar voor de vaderlandsche geschiedenis aan de hoogeschool te Leyden aan te stellen.

Er zal een tweede adjutor aan den hoogleeraar Juijnbol, te Leyden, voor de Oostersche talen worden toegevoegd, terwijl ook de hoogleeraar Halbertsma meerdere hulp zal ontvangen.

— De heer W. Gijselman, een talentvol Hollandsch schilder en leerling van den heer B. C. Koekkoek, werd in de vorige week op het kasteel Balmoral aan de Koningin van Engeland voorgesteld, die hem de vervaardiging opdroeg van eene schilderij, het kasteel en het daarom gelegen landschap voorstellende.

ENGELAND.

In het *Daily Bulletin* verschijnt een brief van Kossuth, gevuld met weemoedige klagten over de teleurstelling, die hij ondervond, ten gevolge van den noodlottigen vrede te Villafranca, dien hij een donderslag (voor Hongarije) noemt, te midden van een helderen hemel. Reeds waren 4000 Hongaren onder de wapenen, schrijft hij, en binnen drie weken zouden, wanneer de oorlog voortgeduurd had, nog 25,000 man op de been gebragt zijn geworden. Na den vrede verkreeg Kossuth van den keizer der Franschen, dat deze van Oostenrijk het vrijwaren dezer troepen en hun volledig ontslag eischen zou, hetgeen Napoleon III deed. De toekomst van Hongarije is echter niet verloren en eenmaal zal het vrij zijn van oostenrijkschen dwang." „Ik vind mijn gevoelen, even als dat mijner landgenooten, zegt Kossuth," bevestigd, namelijk dat geene groote europesche aangelegenheid immer opgelost worden kan zonder ons, en dat Europa tot geen gevestigden toestand kan gebragt worden, zonder dat de regten en wettige eischen van Hongarije in aanmerking komen.

FRANKRIJK.

Parijs, 5 October. Het memorandum van Sardinië aan de mogendheden is nog niet officiëel openbaar gemaakt, doch wij kennen er reeds den inhoud van. De inlichtingen mij deswege uit Turijn geworden, stemmen volkomen overeen met hetgeen de *Times* daarover mededeelde. Zie hier, volgens mijn correspondent, den geest en de strekking der circulaire, door den heer Dabormida aan de kabinetten van Parijs, Berlijn, Londen en Petersburg gezonden. „Victor Emanuel is nooit aan zijn gezworen woord ontrouw geweest." (Deze volzin komt er letterlijk in voor). Aan de deputatiën van Midden-Italië heeft hij verklaard, dat hij hunne wenschen zou aanhooren en zich zou beijveren, hun politiek regt door de mogendheden te doen erkennen. Hij brengt de omstandigheden te binnen, die tot de besluiten der nationale vergaderingen van Midden-Italië hebben aanleiding gegeven, en wijst op de noodzakelijkheid, om Europa over Italiës toestand uitspraak te laten doen. Hij betoogt, dat door de inlijving van Midden-Italië bij Sardinië geen stoornis zal komen in het evenwigt van Europa, maar deze integendeel ten gevolge zal hebben, dat de monarchale beginselen en de vrede in Europa bevestigd en bestendigd zullen worden, daar alle voorwendsel zal vervallen tot de woelingen en omwentelingen, die in den jongsten tijd Italië beroerden. De oprigting van een magtigen Staat in het noorden van het Schiereiland is het eenige middel, om Italië voor allen druk van buiten te vrijwaren, en het italiaansche evenwigt te herstellen, dat ten profijte van Oostenrijk door de traktaten van 1815 is verbroken.

Bij vergelijking van dit memorandum met de allocutie door den paus, op het laatst gehouden geheim consistorie uitgesproken, blijkt dat er tusschen Sardinie en den Pauselijken Stoel het meest denkbare antagonismus bestaat. Zijn er dan twee Italies? Dat van Pius IX en dat van Victor Emanuel? Helaas! het is maar al te waar.

Naar men zegt, zijn de departementale bladen officieus gewaarschuwd geworden, zich niet al te opentlijk voor de inlijving te verklaren, en dit heeft tot het vermoeden geleid, dat de regering bepaald tegen dezen maatregel gezind was. Ik geloof evenwel, dat de kwestie, zoo zij al door den keizer en zijne raadslieden in beginsel is beslist, feitelijk nog aangehouden en misschien van de later te gebeuren feiten afhankelijk gemaakt wordt. In allen gevalle de regering duldt niet meer de Sardinie vijandige polemiek, want de *Messager del' Allier* heeft eene waarschuwing gekregen over een artikel, eindigende met de woorden: „een schijnkoning." In de overwegingen van het besluit tot waarschuwing wordt gezegd, dat dit artikel beleedigend is voor een souverein, Frankrijks bondgenoot. Zou dit niet het voorteeken zijn van een voor Sardinie gunstigen ommekeer? Zou te Biarritz een overeenstemming zijn tot stand gekomen tusschen lord Cowley en graaf Walewski? Tot heden kennen wij de meening der regering nog niet officiëel, en het spreken en schrijven over de handelingen van het gouvernement is vergund. De openbare meening is over het gewigtig punt verdeeld. In de politiek is men voor de inlijving gezind; doch men trekt hier partij voor den paus, wiens kerkelijk prestige alles behalve verminderd. De behoudende partij in Frankrijk is bij vlagen of buijen voltairiaansch of gallikaansch, maar in den grond is hij van oudsher en innig aan de kerk van Rome gehecht. Onmiddelijk na eene omwenteling, die bijna den pauselijken invloed in Frankrijk had doen verdwijnen, streed Pius VII met voordeel tegen Napoleon I. Wat er ook gebeure, nooit zal Napoleon III zich tegen den heiligen Stoel in oppositie stellen. Hij weet maar al te goed, hoe veel dit kost; bij ondervinding is het hem bekend, dat de fransche geestelijkheid, die het gebod des opperpriesters te Rome onderdanig volgt, een grooten invloed op de openbare meening uitoefent.

Sla toe, maar luister.... Dit is de conclusie van den *Constitutionnel* in zijne veel te lang voortgezette beschouwingen over de drukpersvrijheid. Hij denkt dat men eerst behoort te luisteren en dan moet slaan, hetgeen ouwens ook gebeurt. Ten onregte is dus dit gezegde van Themistokles aangehaald. Let daarbij wel op, dat over het administratief stelsel, naar hetwelk de pers bestuurd wordt nooit, meer geschreven werd, dan sedert het schrijven er over verboden is.

DUITSCHLAND.

De beroemde reizigers Herman en Robert Schlagintweit zijn te Berlijn teruggekeerd, waar zij eene grootere woning hebben betrokken, in het vooruitzigt van zich gedurende eenige jaren met de schifting en bewerking der bouwstoffen, op hunne togten in Indie en Midden-Azie verzameld, bezig te houden. Hunne ethnographische verzameling is in het slot Monbijou gerangschikt; aan de regeling hunner mineralogische, botanische en zoologische verzamelingen wordt nog gewerkt. De beide broeders zijn door den koning van Beijeren (hun geboorteland) in den adelstand verheven.

Berlijn, 4 Oct. In politieke kringen wil men met zekerheid weten, dat keizer Alexander van Rusland voornemens is, onmiddelijk na zijne aankomst te Warschau, tegen het midden dezer maand, een bezoek aan ons hof te Potsdam af te leggen. Dit voornemen schijnt echter afhankelijk te zijn gesteld van den gezondheidstoestand des konings, en daar deze zich nog steeds zeer lijdende bevindt, zoo kan er alligt van dit bezoek niets komen.

— Naar men in wel onderrigte kringen verzekert, zijn de betrekkingen tusschen ons kabinet en dat van St. Petersburg van zoo innigen aard, dat er geene zwarigheden meer bestaan tegen een te zamen gaan van Pruissen en Rusland, ingeval dit door den staat van zaken in Europa mogt worden noodig bevonden.

— Te Darmstadt werd voor eenigen tijd eene uitvinding gedaan, die eene groote verandering in het gebruik van schietkatoen en buskruid kan te weeg brengen, namelijk eene soort van exploderend papier. Dezer dagen werden hiermede, voor het doen springen van rotsen, proeven genomen, die volkomen gelukten, waarbij echter te betreuren is, dat eenige arbeiders gewond werden. De kracht van dit papier zal alsnu door artillerie-officieren onderzocht worden, ten einde te bepalen, of en in hoe verre van dit middel, in een militair opzigt, gebruik is te maken.

ITALIE.

De *Monitore Toscano* bevat het volgende artikel, ter gelegenheid van de publieke en plegtige tentoonstelling van het wapen en de vlag van het huis van Savoije op de openbare gebouwen te Florence. »Heden wapperde de driekleur met het roemvolle kruis van Savoije van het Palazzo Vecchio. Die openbare bevestiging van de wenschen van Toskane geschiedde op verlangen van de geheele bevolking. Zoo vallen de hinderpalen, die zoo langen tijd de Italiaansche bevolkingen gescheiden hielden, de eene na de andere, en de verspreide gedeelten vereenigen zich rondom het roemvolle vaandel van Piëmont, om eene groote natie te worden.

»Dat nationale vaandel zal met moed worden verdedigd; het is de kracht der natie, de waarborg van den vrede in Europa. Men kan het niet van den Arnolfo-toren wegnemen, zonder tot die tirannie terug te keeren, welke, zooals keizer Napoleon in het congres van 1856 heeft erkend, een gevaar was voor de rust van Europa, zonder terug te keeren tot die tijden van geweld, voor het ophouden van welke de groote keizer der Franschen ontzaggelijke schatten en het bloed zijner onderdanen heeft opgeofferd.

»Wij zien in de geestdrift der bevolking de belofte, om te volharden op den ingeslagen weg en te strijden, totdat Italie Italie zal geworden.

RUSLAND.

St. Petersburg, 29 Sept. De keizer is den 25sten te Moskau aangekomen, en heeft onmidelijk zijne reis naar Tula voortgezet. Den 27sten reed Z. M. van Kharkow naar Tschugonieff, en liet zich daar Schamyl benevens diens zoons voorstellen. De emir was zeer bewogen door 's keizers toegevendheid. Na de troepen in oogenschouw te hebben genomen, is de keizer naar Kharkow teruggekeerd, om er een bal, dat te zijner eere werd gegeven, bij te wonen. Den 27sten October zal de keizer te Warschau aankomen, waar tegen dien tijd alle(?) diplomatische vertegenwoordigers van Rusland in het buitenland zijn uitgenoodigd. — Schamyl zal, zoodra zijn gezondheidstoestand het veroorloft, naar Moskau worden getransporteerd, alwaar hij 5 dagen zal vertoeven, om de stad te bezigtigen en er gezien te worden. Evenzoo zal hij eenige dagen te St. Petersburg doorbrengen, en dan naar Kaluga vertrekken, dat hem tot blijvende woonplaats is aangewezen. Men zegt, dat hij verzocht heeft, zijne overige levensdagen te Mekka te mogen doorbrengen, welk verzoek echter niet werd toegestaan. Te Kaluga (160 wersten ten zuidwesten van Moskau) zal hij een fraai, welingerigt huis betrekken, hetzelfde, waarin keizerin Elizabeth, op hare terugreize van Taganrog, na den dood van haren gemaal Alexander I, eenigen tijd doorbragt. Dit huis is den emir levenslang ter beschikking gesteld en is het hem toegestaan, drie vrouwen van zijn harem bij zich te hebben. Hij erlangt tevens een jaargeld van 10,000 zilveren roebels, terwijl zijne vijf zonen, waarvan de oudste 30 jaren telt, 2000 en 3000 z. r. 's jaars zullen genieten.

— Aan de te Weenen verschijnende *Presse,* die er op gewezen had, dat Rusland, als meester van den Oostelijken Kaukasus, thans verder met zijne veroveringen naar den Indus kan voortgaan, antwoordt de *Invalide,* »dat Rusland den gewonen weg eener eerlijke en opregte staatkunde volgt, zonder iemands vijand te zijn, maar ook zonder iets (namelijk Oostenrijks ondankbaarheid) vergeten te hebben.

— De viool-virtuoos van het keizerlijke hof, Appollinaris von Kontaki, heeft vergunning verkregen, om te Warschau eene muziekschool op rigten.

— Te Kroonstadt heeft zekere heer B..., onder eene voorstelling in de opera, zijne vrouw ter neêr geschoten, die in eene loge bij graaf P. gezeten was. De echtgenoot geloofde zich in zijne eer gekrenkt; hij werd onmiddelijk gearresteerd.

ZWEDEN.

Velen onzer lezers zal het misschien onbekend zijn, op welke wijze men in Zweden rouwdraagt om eens konings dood. Daarom deelen wij het volgende uit een brief mede, aan de *Gazette du Nord* uit Stockholm, dd. 22 September geschreven:

»Gij weet, dat wij den rouw aannemen bij den dood onzer koningen, maar kent misschien niet den oorspronkelijken vorm. De vrouwen zijn in 't zwart gekleed, dragen een witte muts en een breede witte pelerine, zoodat ze veel hebben van de zusters van sommige geestelijke orden in Frankrijk. De mannen zijn eveneens geheel in 't zwart, en de kraag en opslagen van hun rok zijn met wit krip afgezet, bovendien dragen zij aan hun witte das een lange geplooide witte bef. Verbeeld u een dusdanig gekleede bevolking, niets eentooniger, maar ook niets treffender!

Op heden duurt nog de rouw voort en zal ten minste tot na ommekomst van zes maanden na 's konings dood gedragen worden. Evenwel neemt men na de derde maand, in plaats van den zwaren, den ligten rouw aan, die men draagt, gelijk overal elders. Dit zij genoeg, om u te doen weten, dat het hof en het land hun normaal aanzien niet vóór aanstaande Januarij terug krijgen, daar koning Oscar in Julij ll. overleden is.

AFRICA.

Men leest in den *Moniteur de Flotte:*

Marokko, dat op dit oogenblik de algemeene aandacht wekt, heeft eene kust van 900 kilometers, van welke zich 300 langs de Middellandsche zee, en 600 over den Atlantischen oceaan uitstrekken. Hare kusten bevatten talrijke havens, de voornaamste zijn: Tanger, Mogador, Tetonau, Rabat, Saffi, Lauche, welke door de Europeanen druk bezocht worden; zij drijven er een grooten uitvoer-handel.

De gewigtigste dezer havens, uit een politiek oogpunt beschouwd, is Tanger, omdat ze de woonplaats is der consuls en buitenlandsche agenten, die belast zijn met den directen omgang met het gouvernement van den keizer van Marokko. Zij is gelegen aan den westelijken ingang van de straat van Gibraltar, niet ver van de kaap Spartel. Die haven is eigentlijk gezegd slechts eene reede, welke uitmuntend tot de scheepvaart behoorende hoedanigheden aanbiedt, en vormt eene kom van omtrent 3 kilometers, waarin de grootste schepen kunnen drijven op 12 en 15 ellen diepte.

Die groote baai strekt zich tusschen twee punten uit, waarvan de eene den naam van Malabata-, en de andere dien van Tanger-punt draagt. Elk heeft eene rotsbank, die zich in de zee uitstrekt. Omstreeks 12 kilometers van de bank van Malabata is de punt van Alcazar, hoog en scherp, met eene verlenging van rotsen, die door hunne rigting de twee hengsels van Bacas vormen, waarin men op 15 en 20 ellen diepte drijven kan.

De stad Tanger of Tangek is amphitheatersgewijze gebouwd, en levert in haar geheel een heerlijk schouwspel op; maar stuksgewijze is ze niet zoo fraai om te bezigtigen. Eene enkele straat, die de stad van het Westen tot het Oosten doorloopt, is breed genoeg, om een gemakkelijken omloop te veroorloven. De andere wegen zijn zoo nauw en kronkelend, dat er nauwelijks drie menschen te gelijk kunnen doorgaan. De meeste der straten zijn niet geplaveid, en bijna alle huizen hebben slechts ééne verdieping; hun dak vormt een terras, dik genoeg om den regen te beletten in de vertrekken door te dringen.

De stad is omringd met muren en vierkante en ronde torens, die door de Portugezen gebouwd zijn, toen zij haar in bezit hadden. Die oude gebouwen worden bouwvallen, en worden niet onderhouden. De tegenwoordige vestingen dezer plaats zijn alle aan den zeekant gelegen, en bestaan voornamelijk in batterijen, ten getale van zes, digt aan strand gebouwd, en welke over elkander goed kruisen. Die batterijen zijn sedert korten tijd op nieuw gewapend met stukken van een sterk kaliber; verscheidene zijn geplaatst op affuiten, gelijk aan die, welke men in Europa gebruikt.

De plaats wordt beheerscht door een oud kasteel, Al-Kasbah genaamd, door de Mauren in 1530 gebouwd, en die tot verblijfplaats aan den gouverneur dient. De voornaamste moskee is een schoon en oud monument, gebouwd in 1025, door een der zonen van den Grooten Akmanzour; haar torentje, dat 35 ellen hoog is, is even als de grond der moskee, bekleed met zeer vreemd geteekende mozaik. In het midden der groote tempelplaats is eene springende fontein, welker water, volgens landsgeloof eene bijzondere kracht heeft; als eene vrouw verdacht wordt hare pligten te hebben vergeten, en als men zich verzekeren wil van hare schuld, laat men haar het water van die fontein drinken, en is zij schuldig, dan wordt het vocht zwart, als het bij hare lippen komt. Dat geloof is bij het volk ingeworteld: vele muselmannen verzekeren, dat zij reeds verscheiden keeren dat wonder hebben bewerkstelligd gezien.

De bevolking van Tanger gaat het aantal van 10,000 zielen niet te boven. Zij is zamengesteld uit Muselmannen, Joden en Europeanen. De Joodsche vrouwen zijn er beroemd door hare schoonheid.

De stad is gebouwd, zegt men, op de plaats van het oude Singis. Zij was reeds vóór de Romeinsche regering gesticht, onder welke zij later de hoofdplaats werd van Tingitaansch Mauritanie.

Mauritanie, hetwelk eene streek van Oud-Africa was, werd onder keizer Claudius bij de Romeinsche provincien gevoegd, en in drie deelen verdeeld, het eerste genaamd Caesarisch-Mauritanie, het tweede Satifinsch-Mauritanie, en het derde Tingitaansch-Mauritanie. Die drie afdeelingen hadden tot hoofdplaatsen Caesarea, tegenwoordig Cherchell; Sitifi, tegenwoordig Setif, en Tingis, tegenwoordig Tanger. Men ziet nog, als sporen uit dat tijdvak, in het Zuidelijk gedeelte der baai eene Romeinsche brug en andere Romeinsche bouwvallen.

BRITSCH-INDIE.

Nadat de onderkoning en gouverneur-generaal van Britsch-Indie bepaald had, dat er op Donderdag den 28 Julij jl. een plegtige dankdag zoude worden gehouden, ter herdenking aan het gelukkig beteugelen van den jongsten opstand, betoonden de verschillende gemeenten te Bombay (met uitzondering van de Mohamedanen) haar sympathie met deze bepaling. De Christenen van alle belijdenis, die op de vurigste wijze hun dank bragten aan het Opperwezen, overtroffen hierin de ijverige Parsees niet; de vuurtempels van de laatstgenoemden waren proppend vol, en op hun wijze wedijverden zij met de Christenen in de aanbidding van den goedertieren Schepper, die het herstel van den vrede had bevolen. Ook de Hindoes van bijna al de klassen, die de britsche heerschappij dankbaar zijn voor de zegeningen van den vrede en voor de welwillende behandeling, die zij ondervinden, verzamelden zich in grooten getale in hun respective tempels, om de godsdienstoefeningen bij te wonen. Tot het-

zelfde doel gingen ook de Israelieten naar hun synagogen. Dat de christenkerken, de pagoden en tempels van de Hindoes, de vuurtempels van de Parsees en de joodsche synagogen van Bombay, alle wel bezet waren, is een bewijs, dat de dag wezentlijk werd toegewijd aan het oogmerk, waartoe men hem bestemd had. Op bijna elk van deze plaatsen werden welsprekende en indrukwekkende redevoeringen gehouden, waarbij de predikers zich hoofdzakelijk bepaalden tot de onderdrukking van den opstand. Te Poona vereenigden zich ongeveer 2000 Hindoes en Brahminen, meest allen tot de voornaamsten van hun geloofsgenooten behoorende, op de uitnoodiging van Rao Sahib Moro Rugoonath, sirdar van Dekkan, in den tempel te Toolsee Bagh, alwaar een geleerde Brahmin een predikatie hield over den opstand, en de vergaderde menigte opwekte, om zich met hem te vereenigen in dankgebeden aan de goden hunner vaderen, voor het eindigen van den opstand. De bij deze gelegenheid gehouden redevoering moet zeer welsprekend geweest zijn en de toehoorders uitermate hebben voldaan.

OPERA.

Wij hebben een woord te zeggen over twee operaas: Le *Postillon de Longjumeau* en *La Fille du Régiment*. Beide zijn operaas comique, beide zeer bekend bij ons publiek, en we mogen er wel bijvoegen, zeer geliefkoosd.

Als wij de krachten van ons operagezelschap nagaan, moeten wij als ons gevoelen bekennen, dat het beter geschikt is, operaas comique dan groote operaas op te voeren. Althans ons heeft de *Postillon*, wat de opvoering betreft, wel te verstaan, de muziek laten we er buiten, veel beter voldaan dan de *Lucie*. De heer Bonnet heeft zich met zeer veel talent in de positie van den Postillon weten te verplaatsen, hoewel zijn gebaren ons een enkele maal, b. v. toen hij door den intendant werd overgehaald, hem naar Parijs te volgen, wel wat theatraal voorkwamen. Mad. Berton was een lieve deern, die er in haar landelijk bruidskostuum alleraardigst uitzag, schoon het ons toescheen, dat ze 't in den beginne eenigzins vreemd vond. Beiden hebben hun rol goed volgehouden, en we hadden waarlijk medelijden met den armen Chapelon — St. Phar, die bleek als een doode op zijn stoel neerzeeg, na de vreeslijke duet, die men aan zijn ooren had gezongen: *pendu! pendu!* Trouwens hij had dan ook door zijn onmanierlijk wegloopen op den bruiloftsavond wel een kastijding verdiend, en 't is Mad. Berton toevertrouwd, er een uit te deelen. De heer Feraud, als Biju, *le Charron*, en naderhand als Alcindor, *l'artiste*, heeft ons dikwijls doen lagchen, en den markies was 't niet kwalijk te nemen, dat hij zijn ooren digtstopte, toen Mr. le Charron de kracht zijner longen beproefde. Voor den intendant *Marquis de Corcy* hadden we, in plaats van Lecotey, liever Nanteuil gezien. De markies miste in ons oog dat deftig-bespottelijke, 't welk hij in de Postillon heeft. Evenwel was dit niet erg genoeg om het geheel te bederven, en derhalve *summa summarum*, we hebben ons geamuseerd.

Als alle regimenten een marketentster hadden als mad. Berton, dan zouden er wel meer jongelieden zijn, die alleen om haar bij dat regiment dienst namen. De beide hoofdrollen werden gisteren avond goed vervuld; op het geheel waren wel aanmerkingen te maken. In 't algemeen was de opvoering van *La fille du régiment* niet zoo goed als die van den *Postillon*. Het publiek bleef dan ook veel koeler dan bij de vorige voorstelling, daar bij eenige der artistes al zeer veel koelheid heerschte.

Een aanmerking hebben wij te maken tegen een gedeelte des publieks, over het *mal à propos* applaudiseeren. Meermalen wordt er toegejuicht bij passages, die ernstige berisping verdienen. De kunst bestaat niet in gillen en »molenwiekerij", dat mogten wel vele van die toejuichers bedenken. (*Redactie.*)

Ingezonden Stukken.

Aan de Redactie van den Java-Bode te Batavia.

Mijnheer de Redacteur!

Met aandacht heb ik in Uw blad no. 94, van 23 November ll. een ingezonden stuk gelezen, waarin een hoofdambtenaar zich beklaagt, dat zijn tractement van *f* 1600—, niet toereikende is, om den aan zijn rang verbonden stand op te houden.

Dat die ambtenaar ongelijk heeft, is nu juist mijn idée niet, maar na mijn tractement, dat slechts een twintigste gedeelte dier som bedraagt, met mijne hoog noodzakelijke uitgaven te hebben vergeleken, ben ik tot de vraag gekomen, niet, hoe met zulk een tractement als fatsoenlijk Europeaan mijn stand op te houden, maar hoe er van te leven, als men de volgende cijfers in oogenschouw wil nemen.

11°/₀ aan het weduwen en weezenfonds.	*f*	8.96	dt.
Buitengewone contributie aan het weduwen en weezenfonds.	„	6.80	„
Korting wegens genoten voorschot in Nederland.	„	10.—	„
Ik woon niet grootscheeps, mijn huishuur bedraagt slechts.	„	10.—	„
Daar een groot aantal bedienden in mijn oogen slechts overtollige luxe is, doe ik daarvoor geen grooter uitgaven dan	„	8.—	„
Mijn waschbaas kost mij	„	5.—	„
Het onderhoud mijner lamp bedraagt	„	4.—	„
Aan den kleermaker	„	10.—	„
Diverse kleine uitgaven onder de rubriek der buitengewone behoorende	„	5.—	„
Geeft een totaal van onvermijdelijke uitgaven groot.	*f*	67.56	dt.
Mijn tractement is	„	80.—	„

Restant voor de tafel van mijne twee boedjangs. *f* 12.64 dt.

Dewijl ik in Holland geboren en opgevoed ben, zal het niemand verwonderen, dat ik mij moeijelijk met enkele rijst en sambal behelpen kan. Dus kom ik op mijn eerste vraagpunt terug: hoe te leven!!!

Door het bovenstaande in Uw blad op te nemen, zou UEd. mij zeer verpligten. Zoo menig groot ambtenaar klaagt, dat hij van zijn tractement geen stand op kan houden, terwijl men de kleine ambtenaren over het hoofd ziet, die naauwelijks genoeg hebben om te leven.

Ik noem mij dus in afwachting
UEd. Dw. Dienaar
N. N.[1])

1) (Wij plaatsen dit ingezonden artikel, evenals het vorige, om door deze eenvoudige becijferingen er nog eens op te wijzen, dat de traktementen van hooge en lage ambtenaren dringend vermeerdering behoeven, daar zij in geen verhouding meer staan tot de hoogst noodzakelijke uitgaven. Men bedenke, hoe veel hooger de prijs van vele artikelen in de laatste jaren geworden is.

(*Redactie.*)

Nederlandsch-Indische Levensverzekering- en LIJFRENTE-MAATSCHAPPIJ.

De courant van heden wordt vergezeld van Extract Statuten dezer Maatschappij.

Daar bereids voor de helft is deelgenomen, en de plaatsing der wederhelft is verzekerd, zoo is de bedoeling alleen, ieder zoo veel mogelijk in de gelegenheid te stellen óók als *actiehouders* in bovengenoemde Maatschappij te kunnen deelnemen.

Te gemoet komende aan van verschillende zijden uitgedrukte wenschen, is zonder daardoor de waarborgen voor contribuanten te verminderen, de storting bij deelname bepaald op *Twee Honderd Gulden*.

De ondergeteekende is bereid tot het geven van inlichtingen betreffende de Statuten; — met eerbiediging van ieders gevoelen, waar men eenige opmerkingen betreffende dezelve mogt hebben, zij men verzekerd, dat ze rijpelijk zijn overwogen en niet dan na langdurige beraadslagingen geärresteerd.

Op nieuw herhaal ik mijn verzoek, dat men ten goede houde, wanneer verschillende vragen van algemeenen en bijzonderen aard nog niet zijn beantwoord.

Afgescheiden van den tijd, welken Statuten en verdere voorbereidende maatregelen kosten, — kunnen de meeste vragen eerst beantwoord worden, wanneer de *Tarieven* zullen zijn berekend, — en zal men oplossing vinden, zoowel in dezelve als in de vergezellende voorwaarden en voorbeelden.

Buiten de gevallen van *Levensverzekering* als middel om bij overlijden weduwe- of bloedverwanten te verzorgen, geld voor opvoeding of uitzet van weezen, betaling van crediteuren te verzekeren, zullen alléén voor uitgestelde en dadelijk ingaande *Lijfrenten* (pensioen, verhoogd pensioen), minstens 23 Tafels zijn; de zorgvuldige toepassing op een en ander des basis van rentestandaard en sterftekans en onkosten, vereischt veel arbeid, waarvan men later de overtuiging zal erlangen.

Alle gevallen zullen voordeeliger zijn dan de vroeger aangeboden voorbeelden; zoo de voorloopige inschrijvers daardoor meer zullen erlangen dan beloofd werd, zoo hoop ik, dat zij, hoezeer op een meer verwijderd tijdstip, óók in de Bonus eens zullen ontwaren, dat en de grondslagen solide zijn, en geene verwachtingen zijn opgewekt, welke, onder gewone omstandigheden, geene gegronde waarschijnlijkheid tot vervulling aanbieden.

Naarmate de berekeningen vorderen, zullen mededeelingen worden gedaan, bestemd om contribuanten geleidelijk in te lichten omtrent de verschillende doeleinden, welke zij zullen kunnen bereiken.

Bij voortduring wordt voor deze maatschappij niet als finanticele onderneming alléén, maar als onderwerp van algemeen belang, onpartijdige beoordeeling en warme belangstelling en medewerking verzocht; — zoo het onmogelijk is ieders wenschen te voldoen en ieders gevoelen te volgen, de goede wil ontbreekt daartoe niet.

W. v. K.

Batavia, 3 *December* 1859.

Mijnheer de Redacteur!

Mag ik u nu en dan een plaatsje verzoeken in uw dagblad voor eenige losse schetsen? Verzekerd dat ik niet daartoe geen vergeefsch beroep op u doe, zend ik u een eerste stukje over.

Het Indisch leger.

De Europeesche Soldaat.

De geregelde aanvulling van het leger is een moeijelijk vraagstuk. — Wie onzer weet dat niet? Wat wordt er al niet gedaan, om het leger op compleet te houden.

Met hoeveel bezwaren heeft men niet te kampen, om in Europa een paar duizend man voor het Indische leger aan te werven.

Het lot van den Indischen militair is in de laatste jaren onmiskenbaar verbeterd. Veel is er gedaan om zijn materieel welzijn te bevorderen.

Zóó werd onlangs eene belangrijke verhooging ingevoerd van het *handgeld* en het *gagement*.

Die verhooging kan gunstig werken op de werving en het reëngagement.

Wij betreuren slechts, dat deze verhooging eerst toen in werking kwam, toen men een afgrond voor zich meende te zien.

De ondervinding zal leeren of dit middel voldoende is, om het leger op compleet te houden.—Wij betwijfelen het. Wij gelooven dat er meer zal moeten worden gedaan.

Wij hebben nu en dan over het onderwerp nagedacht.

Wij hadden nimmer de eer de epaulet te dragen, en toch aarzelen wij niet onze beschouwingen aan de opentlijke kritiek over te geven.

Onze bedoeling is geene andere dan nuttig te zijn.

De Europeaan komt gewoonlijk in Indië met gespannen verwachting.

Hij heeft zooveel gehoord van dat schoone land. Dat aardsche paradijs zal menig droombeeld verwezentlijken.

Hoe kort is meestal de begoocheling. Maar vooral is zij kort voor den soldaat. Wat vindt hij hier? eene geheel vreemde maatschappij, geen magen, geen vrienden, geen menschen waarmede hij in Europa als zijns gelijken pleegde om te gaan. Al spoedig maakt zich het heimwele van hem meester. Hoe kan het anders?

Gedurende de grootste hitte van den dag verpligt in de kazernes van Weltevreden en Rijswijk te blijven, gevoelt hij meer dan iemand zijn verlaten toestand; wij zullen ons onthouden van eene beschrijving, hoe de soldaat zich tracht te verzetten, hoe hij daardoor zijn leven verkort, zeker is het dat de sterfte onder de Europesche troepen in de eerste jaren buitengemeen groot is. Was het al niet om het verlies van zooveel menschenlevens, dan moest het financieel belang van den staat er op bedacht zijn, om in dezen stand van zaken eene algemeen gewenschte verbetering in te voeren. Men berekent toch dat ieder soldaat nagenoeg *f* 1000,— gekost heeft, als hij op Java voet aan wal gezet heeft.

Naar ons inzien moest de europesche soldaat ten spoedigste na zijne aankomst te Batavia naar Buitenzorg worden gezonden. In eene heerlijke natuur en een mild klimaat zou hij zich daar spoediger aan zijn veranderden toestand gewennen. De hitte van den dag zoude hem niet beletten met zijne kameraden uit te gaan. De koelte van den nacht zou zijn slaap verkwikken, die dan niet, zoo als te Batavia, door muskieten, gegons en pijnlijke beten zou worden gestoord.

Wat Buitenzorg kan zijn voor Batavia kan Oenarang zijn voor Samarang; ook in de nabijheid van Soerabaija zou zulk eene koele streek wel gevonden kunnen worden.

Eenmaal aan het klimaat gewoon zou de soldaat met veel minder bezwaar voor zijn leven naar een der strand-hoofdgarnizoenen kunnen worden verplaatst. Het meer levendige van die garnizoenen zou dan iets bekoorlijks voor hem kunnen verkrijgen als zijn tijd op eene gepaste wijze werd verdeeld.

Wij moeten dit eenigzins nader verklaren.

Sommige bataillons kommandanten vermeenen, dat men den soldaat gedurig moet bezig houden. We zouden dit zeer toejuichen, als dit bezighouden bestond bijvoorbeeld in kegel-, billard- en kolfspel; met gymnastische oefeningen, tooneelvoorstellingen, met lezen, schrijven en rekenen. Eene danspartij nu en dan in en door de kantines gegeven, zou veel bijdragen tot afwisseling van het eentoonige garnizoensleven. Waarom toch moeten de overwinsten van die nuttige inrigtingen soms tot zulke beduidende kapitalen aangroeijen? Maar evenzeer als wij deze middelen, om den soldaat bezig te houden, zouden toejuichen, evenzeer, ja nog meer keuren wij het af, dat dit bezighouden gezocht wordt in appels en re-appels, in inspectien en re-inspectien, tijdens het begin en het einde der week. Daarmede houdt men den soldaat niet bezig.

Men plaagt er hem veeleer mede. Dat plagen maakt hem wrevelig, *baloorig*, om een woord te gebruiken uit de kazerne.

Overigens erkennen wij met dankbaarheid, dat althans Weltevreden zich weldra in eene zaal voor de gymnastie mag verheugen, dat het reeds sedert lang eene doeltreffende ruime badplaats bezit, waarop alleen nog maar een dak ontbreekt, en dat de militaire muziek ook veel bijdraagt tot bevordering der vrolijkheid.

De europeesche soldaat verbindt zich voor *zes jaren* aan de Indische dienst.

Is die verstreken, dan keert hij veelal met paspoort terug. Wel worden pogingen aangewend, om hem te doen reëngageren, maar niet altijd gelukken zij.

Het denkbeeld om het geliefd vaderland terug te zien, de *Sehnsucht*, doen hem meestal besluiten, het leger met paspoort te verlaten. Dat is zeer te betreuren. Het leger verliest op die wijze de meeste zijner geacclimateerde strijders.

Eenmaal in Europa teruggekeerd, valt hem daar ook veel tegen. Al spoedig is het nieuwe er af en verlangt hij dikwijls terug naar het land, dat hij nog zoo kort geleden verliet en waaraan zich soms aangename herinneringen paren. Nu zou hij zijn verloren zesjarige dienst wel terug kunnen krijgen, door zich spoedig weder naar Harderwijk te begeven. Maar meestal is het te laat. En een geschikt man meer heeft het Indische leger verloren.

Wij gelooven dat men een anderen weg moet inslaan.—Naar onze overtuiging moet men ieder goed gediend hebbend soldaat, na verstrijking van zijn eerste engagement in de gelegenheid stellen, voor twee jaren met verlof naar Europa te vertrekken, geheel op s' lands kosten.

Vindt men een tijdvak van zes jaren te kort, welnu dat het acht of tien jaren zij, maar laat de europeesche soldaat even goed met verlof kunnen gaan als de officier.

Men moest hem dan laten gaan niet zooals nu zijn gepasporteerde kameraad, gekleed in een armzalig leelijk onaanzienlijk pakje van blaauw katoen of dergelijke stof en met een weinig zakgeld. Neen men moest hem zijn beste pak medegeven en hem een ruim deel zijner soldij laten behouden.

Op dezelfde wijze moest ieder militair, die hier nu wegens ziekte afgekeurd en naar Europa terug gezonden wordt, een verlof derwaarts kunnen bekomen. De zeereis alleen zou dikwijls voldoende zijn, om hem voor het leger te behouden.

Geldelijk bezwaar kan niet verbonden zijn aan het verleenen van zulke verloven. Wij gelooven veel eer, dat het denkbeeld zou blijken in de toepassing ekonomisch te wezen. Nu toch wordt ieder geacclimateerd man vervangen door een nieuweling. Deze moet den strijd nog strijden, dien gene reeds gestreden heeft. En hoe noodlottig dikwijls die strijd eindigt, weet ieder onzer, die de ziekenzalen der hospitalen en de Christen kerkhoven bezocht heeft.

Werd ons denkbeeld uitgevoerd, en de europeesche soldaat, die goed gediend heeft, in de gelegenheid gesteld met verlof naar Europa te gaan, dan gelooven wij te mogen aannemen, dat dit gunstig op de werving zou terugwerken.

In al de glorie van zijn krijgsmansstand zoude hij bij zijne vrienden en betrekkingen terugkomen.

Eens de *Sehnsucht* bevredigd zou hij weldra naar zijn terugkeer haken. Al ligt zou hij jongelieden overhalen „ voor de Oost te teekenen", en met hem de reis derwaarts te ondernemen. Dat zouden de slechtsten niet zijn voor het leger.

Nog een ander punt vermeenen wij even te moeten aanroeren.

In Europa bestaat het gebruik, dat medailles worden uitgereikt aan wie een veldtogt bijwoonden.

Voor den Javaanschen oorlog werd ook eene medaille geslagen.

Wij hebben iets tegen zulke stukken koper, die ons herinneren aan de Singapoorsche koperen dollar centen.

Wij geven de voorkeur aan een kruis van koper of zilver. — Dat heeft iets meer ridderlijks. Wij gelooven dat de uitreiking van zulke eereteekenen voor elken belangrijken inlandschen veldtogt doeltreffende zoude werken. Wij zouden ze willen uitreiken aan allen zonder onderscheid, — officieren, onder-officieren en soldaten, Europeanen en Inlanders, die den veldtogt hadden bijgewoond. Dat zou geen beletsel moeten zijn, om voor uitstekende daden de decoratie der Militaire Willemsorde te schenken. Maar men zou er dan niet zoo kwistig mede moeten zijn als in de laatste jaren. Zij verl or daardoor van hare oorspronkelijke waarde.

Zulke eereteekenen als wij daareven op het oog hadden, zouden in Indië moeten worden geslagen en zoo spoedig mogelijk na den afloop van den veldtogt op plegtige wijze uitgereikt, want ook hier geldt de regel, dat de belooning des te meer gevoeld wordt, naar mate zij spoediger op de daad volgt.

(*Wordt vervolgd.*)

Batavia, 1859. Justinus.

(*Redactie.*)

VARIA.

Barnum, de groote Barnum, de Barnum van Tom Thub, van de Meermin, van de hottentotsche Venus en van andere levende en doode wonderen, heeft in de laatste dagen zijn deel ontvangen en is duchtig gestraft geworden. Er is in Engeland een predikant van zeer veel naam, met name Mr. Punshon. Aan dezen geestelijke heeft Barnum een brief geschreven en hem 2000 £ aangeboden, om naar America te komen en daar onder zijn toezigt en directie te preêken. De geestelijke schreef eenvoudig terug: Handelingen 13, 10, — waar Barnum heeft kunnen lezen: »O gij kind des duivels, vol van alle bedrog, en van alle arglistigheid, vijand van alle geregtigheid, zult gij niet ophouden te verkeeren de regte wegen des Heeren?"

Het graf van een soldaat. Maarschalk de Castellane heeft zich bij zijn leven te Lyon een graf laten vervaardigen, dat zijn stoffelijk overschot bevatten moet.

De sarkophaag is uit een enkelen steen gevormd, van een in Frankrijk bijna ongehoorde grootte; er zijn als ware het wonderen van voorzorg noodig geweest, om hem goed over te brengen. De steen zal het volgende opschrift dragen, dat zoo geheel het karakter van den ouden en braven maarschalk uitdrukt: *Hier rust een soldaat.*

Koelbloedigheid en moed. De engelsche bladen deelen mede, dat een fransche vrouw te Montchach een merkwaardige proeve van moed heeft gegeven. Op een nacht, ongeveer te twaalf uren, drongen twee vermomde dieven de woning binnen, waarschijnlijk onderrigt, dat de man afwezig was, grepen de vrouw en bonden haar, om hun diefstal of welligt andere daden te plegen. De moedige vrouw had niet minder kracht dan energie en, toen zij er in geslaagd was, zich van hen te ontdoen, vlugtte zij naar een andere kamer, waar een paar geladen pistolen aan den muur hingen. Zij greep ze, legde op de roovers aan, die haar vervolgden, en schoot een hunner neder. Zijn medepligtige wilde zich door de vlugt redden, maar werd, voor hij de deur bereikte, door het ander pistoolschot getroffen, en stortte doodelijk gewond ter aarde. Het gerucht lokte de buren en de policie dra naar de woning, waar men de beide dieven in hun bloed badende vond. Zij echter, die hun slagtoffer zou geworden zijn, stond onbeweeglijk, de oogen onverwrikt op hen gevestigd, als een andere Judith, met bleek en strak gelaat.

— Een zeer karakteristiek verschijnsel van den Parijschen toestand is de nieuwe Dames-Courant: *Journal de la Cour*, die tweemaal per maand verschijnt. Zij staat onder de redactie van eene kamenier der keizerin Eugenie, en brengt onder de modes alle toiletten, die de keizerin goedvindt te dragen, alsmede die van de aan het hof verschijnende dames. Men zal nu weldra overal weten, hoe men zich heeft te gedragen."

TWEEDE BIJVOEGSEL behoorende bij den *Java-Bode* van Zaturdag, 3 December, No. 97

SCHEEPSBERIGTEN.

Straat Sunda Doorgezeild.

DATUM.		VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN.		NAAR
November	24	Engelsch	William	Milton	Shanghae	3 Nov.	Londen
〃	27	Chelian	Mercedes	A. Loff	Hongkong	6 〃	Melbourne
〃	28	Engelsch	Boldon Lawn	Milbunke	Manila	5 〃	Falmouth
〃	—	〃	Beemah	J. Rekernich	Shanghae	6 〃	Londen
〃	—	Amerikaansch	Phantom	P. Petersen	Foo-Chow-Foo	8 〃	New-York
〃	—	Engelsch	Elisabeth en Ann	Blanck	〃	1 〃	Melbourne
〃	—	〃	Acrolite	R. E. Alleijne	Whampoa	9 〃	Londen
〃	29	Nederlandsch	Johannes Christiaan	V. H. Obett	Batavia	26 〃	Nederland
〃	30	Engelsch	Oithona	W. Holmes	Hongkong	3 〃	Sydney
〃	—	Nederlandsch	Sophia Koningin der Nederlanden	L. Klein	Batavia	27 〃	Rotterdam
December	1	Engelsch	Friar Luik	J. W. Darlington	Shanghae	10 〃	Londen

Aangekomen schepen te *Batavia.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN.		AGENTEN.
November.	30	Nederlandsch	bark	Konk. Ned. Yachtclub	F. L. Zack	K. G. Sound	14 Nov.	van Ommeren, Rueb & Co.
〃	—	Deensch	〃	Daunevinke	N. Mogensen	〃	24 〃	C. Bahre G. Kinder.
〃	—	Ned. Indisch	〃	Batavia	Oeij Holian	Pacalongan	— 〃	Gezagvoerder.
December	1	〃	〃	Kim Hengsing	Lim Biaatioe	Palembang	14 〃	Buijs, Jacobsen & Co.
〃	—	〃	schip	Prins Maurits	J. J. Bart	Cheribon	36 〃	B. Kopersmit & Co.
〃	—	〃	〃	Elisabeth	H. A. Harms	van de Oost		Landberg Bez. de Bie & Co.
〃	2	Nederlandsch	bark	Ceres	T. Mammes	Macao		J. Cezard & Co.
〃	—	Engelsch	stooms.	Sandon		Sydney		Pitcairn, Syme & Co.
〃	—	Nederlandsch	bark	Stad Assen	H. J. Haverbult	Adelaide		Schimmelpenninck & Co.
〃	—	Ned. Indisch	〃	Bainol Hair		Palembang		B. J. Jacobs.
〃	3	Nederlandsch	schip	Diligenge	L. Smit	Amsterdam		Dummler & Co.
〃	—	〃	bark	Alcor	F. D. van Oppen	Lissabon		J. Cezard & Co.

Vertrokken schepen van *Batavia.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR
December	1	Engelsch	bark	Richard Thornton	J. R. Sinclair	Londen
〃	2	Nederlandsch	〃	Eduard Marie	M. F. Remmers	China
〃	—	〃	〃	Nederland en Oranje	L. J. van Ruijven	Samarang
〃	—	〃	〃	Zuid Beveland	J. van der Meulen	Indramaijo
〃	—	Ned. Indisch	brik	Roodathool Jena	Moh. Said	Samarang en Banjermassing
〃	—	Engelsch	〃	J. C. Ross	Ballard	Cocos Eilanden
〃	3	Nederlandsch	〃	Dolfijn	C. B. Brandligt	Soerabaija
〃	—	Z. M.	stooms.	Ardjoeno	Kapt. Luit. t/z. van Hasselt	Padang
〃	—	Sard	bark	Lijdia	Bogana	Soerabaija

In lading liggende schepen te *Batavia.*

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	schip	Graaf van Heiden Reinestein	J. Wamsteker		Schimmelpenninck & Co.
〃	〃	Hugo Grotius	A. K. Zweede		〃
〃	〃	Johannes Anthonius	F. Metz		Landberg, Bezoet de Bie & Co.
〃	bark	Cheribon	Coers		〃
〃	〃	Per Aspera ad Astra	J. Admiraal	Nederland via Tjilatjap	〃
〃	schip	Bellona	J. O. Kluin	China	Metzendorff, Wilmans, Ruys & Co.
〃	〃	Johannes Lodewijk*	A. H. van der Waal	Soerabaija	J. Cezard & Co.
〃	〃	Deligentia*	D. van Bentveld	Samarang en Soerabaija	〃
〃	bark	Cortgene	D. Dunlop	Soerabaija	Reynst & Vinju.
〃	〃	Postiljon	J. C. van de Poll	Nederland	Dümmler & Co.
〃	〃	Staatsraad Baud	T. de Jong		van Ommeren, Rueb & Co.
〃	〃	Thetis	J. Visser Ezn.		〃
〃	〃	Konink. Ned. Yachtclub	F. L. Zack		〃
〃	〃	Hendrik Jan	van der Meijden		Busing, Schröder & Co.
〃	schip	Soerabaija	de Boer	Rotterdam	〃
〃	bark	Java	S. S. van Dam		B. Kopersmit & Ce.
〃	schip	Eclipse*	C. J. Doeksen	Soerabaija	〃
〃	〃	Kosmopoliet	J. Bouten	Nederland	〃
〃	〃	Prins Maurits*	J. J. Bart		〃
〃	bark	Maria Elisabeth	W. van der Valk		〃
〃	〃	Delftshaven	C. Schaap	Soerabaija	〃
〃	〃	Economist	Olivier		E. Moormann & & Co.
Ned. Indisch	〃	Fathul Karim	Said bin Oemar Fagie	Samarang	B. J. Jacobs.
〃	brik	Faidool Rachman*	Said Ba-alie	Soerabaija	〃
〃	〃	Marzoek*	Sech Oemar Bagawie	Macasser	〃
〃	bark	Saijool Gair*	Sech Basarahiet	Cheribon	Buijs, Jacobsen & Co.
〃	〃	Al Osmanie*	Sech Bahasoan	Singapore	〃
〃	〃	Kim Hengseng*	Lim Biauwtioe		〃
〃	〃	Taip Kween*	Abdul Latip		〃
〃	schip	Al Osmanie*	Sech Abd. Rachman	Samarang en Soerabaija	〃
〃	brik	Marzoek*	Said Alhabassij	Cheribon en Pecalongan	〃
〃	〃	Cheribon Packet*	W. F. Massingham		Pandel & Stiehaus.
Engelsch	〃	Saugeen*	Knight	Soerabaija	B. van Leeuwen & Co.
〃	bark	Nemesis*	Young	Engeland	The Borneo C. Limited.
Deens	〃	Herluf Trolle*	A. C. Wandall		C. Bahre & G. Kinder.
〃	〃	Ludwig Holm*	L. Leigh	Bremen	〃
〃	〃	Daunevinke*	Mogensen		〃
〃	schip	Maria Christina*	C. Voss		E. Moormann & Co.
Hamburg	bark	Arracan*	Kuhlker		Busing, Schröder & Co.
Zweedsch	schip	Prins Carl*	Bergman		J. Cezard & Co.
〃	bark	Avik*	Ahlborg	Singapore	Pitcairn, Syme & Co.
〃	〃	Hedwig*	Sjögren	Stockholm	Busing, Schröder & Co.
Oldenburg	〃	Oldenburg*	H. H. Binger		〃
〃	schooner	Alfred Hermann*	W. Brummer		E. Moormann & Co.
Fransch	bark	Fernand*	J. M. Blanchet	Nantes	〃
Amerikaansch	schip	Boston*	J. Potter		Paine, Stricker & Co.
〃	bark	R. B. Forbes*	Ballard	Singapore	〃
〃	〃	Oriental*	Parker	Bremen	Maclaine, Watson & Co.
Meckelenburg	schip	Alt Meckelenburg*	Grosser	Sydney	〃

De Particuliere schepen zijn aangeduid met een*

Aangekomen schepen te *Probolingo.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Nov. 17	Ned.	bark	Nieuw Lekkerland	Hoffman	Soerabaija.

Vertrokken schepen van *Probolingo.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Nov. 19	Ned.	schip	de Goede Verwachting	Verschuur	Nederland

Aangekomen schepen te *Banjoewangie.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Nov. 12	Ned.	schip	Regina Maris	Ouwehand	Panaroekan
〃 —	〃	〃	Susanna en Elisabeth.	C. Ouwehand.	〃
〃 14	〃	〃	Jan Schouten	Coening Meijer	Pasoeroean
〃 —	〃	〃	Doctrina en Amicitia.	Strootman	〃
〃 15	N. I.	schoen.	Venus	Jan	Soerabaija

Vertrokken schepen van *Banjoewangie.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Nov. 14	Ned.	schip	Regina Maris	S. Ouwehand.	Middelburg
〃 —	Ned.	〃	Susanna en Elisabeth.	C. Ouwehand.	Nederland
〃 —	Ned.	〃	Doctrina en Amicitia.	Strootman	Amsterdam
〃 16	N. I.	schoen.	Venus	Jan	Balie Badong
〃 17	Ned.	schip	Jan Schouten	Coening	Dordrecht

Vertrokken schepen van *Tjilatjap.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Nov. 9	Ned.	schip	Stad Leijden	Dekker	Amsterdam

Aangekomen schepen te *Wijnkoopersbaai.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Nov. 11	Ned.	bark	Padang	Zwart	Anjer

Vertrokken schepen van *Wijnkoopersbaai.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Nov. 11	Ned.	bark	Padang	Zwart	Anjer

MARKTPRIJZEN.

TE BATAVIA, DEN 2 DECEMBER.

Arak, *f* 40 @ *f* 45,—
Koffij, Java *f* 35 @ *f* 35,50,—
———, Padang,
Suiker N°. 16 *f* 15,50 @ *f* 16,—
Jenever A. V. H. bij Reynst en Vinju *f* 18,— p. kelder, in Consumptie.
Rijst, Indramajoe met zakken, *f* 200,—
———, witte Batavia, 1ste kwaliteit, *f* 150,— @ *f* 160,—
———, 〃 〃 2de kwaliteit, *f* 120,— @ *f* 140,—
———, Carga *f* 100 @ *f* 115,—
———, Gouvernement, 108%.
Wisselkoers op Holland 103½%,— Engeland *f* 11,25 @ *f* 11,35,— Singapore *f* 2,70,— China *f* 2,77,— Calcutta *f* 120,— niminaal.

TE SOERABAIJA, DEN 28 NOVEMBER.

Suiker *f* 15½,—
Koffij, nominaal.
Rijst, (Carga) ℔ koijang *f* 125 @ *f* 145,—
Idem (witte) 〃 〃 *f* 160, @ *f* 180,—
Koehuiden ℔ pic.
Arak ℔ legger *f* 45,—
Olie (Klapper.) *f* 25,—
Olie (Katjang.) *f* 18,—
Kadjang Matten *f* 9,—
Rotting *f* 8,50 @ *f* 9,—
Wisselkoers 102½ @ 103%.

TE PASOEROEAN, DEN 23 NOVEMBER.

Suiker N°. 16 ℔ pic. *f* 15½,— geboden, geene afdoeningen.
Rijst, (witte) ℔ koyang *f* 160,—
Id. (carga) 〃 〃 〃 140,—
Olie, (klapper) pic. 〃 30,—
Id. (katjang) 〃 〃 20,—
Wisselkoers 102 @ 103 pCt.

Restant Producten in 's lands pakhuizen, den 23 November 1859.
28,025-74 pic. Suiker, oogst 1859.
99,148-32 〃 Koffij 〃 1859.

Den 22 November waren in de Gouvernements Pakhuizen afgeleverd, uit den oogst van 1859.

DER FABRIEK		Gouv. levering PIC. SUIKER.	beschikking.
Wangoon Redjo,	a	10,582—39.	1,299—45
Ardjo Sarie,	a	14,130——.	11,298—19
Ardie Redjo,		14,847—79.	
Yoso Wilangoon,		7,458—99.	
De Hoop,		11,638—88.	
Djacatra Oost,	a	9,800——.	14,233—91
De Onderneming,	a	11,050—01.	14,006—09
Wono Redjo,	a	9,306——.	7,243—05
Kloerahan,	a	10,304—04.	7,338—52
De Goede Hoop,	a	6,860——.	3,015—31
Gaijam,	a	10,998——.	2,245—20
Becassie Oost,	a	7,884——.	10,649—16
Dankbaarheid,	a	7,056——.	5,318—75
Soeko Redjo,	a	7,500—08.	11,286—99
Kawis Redjo,		11,430—04.	
Sarie Redjo,	a	8,000—10.	4,166——
Pieret,	a	10,272—08.	2,051—69
Te Zamen		164,118—35 pic. Suiker.	94,152—31
		172,897,—32 〃 Koffij.	

N. B. van de fabrieken met a geteekend is de Gouvernements levering afgeloopen.

HANDELSBERIGTEN.

AAN- EN UITVOER TE BATAVIA,

VAN DEN 25 TOT EN MET DEN 28 NOVEMBER 1859.

Aanvoer.

Van Calcutta per Amerik. bark *Boston*, gez. Porter, agt. Paine, Stricker en co.

300 zakk. salpeter, 9 kn. was, 50 do. caster olie, 64 do. zeep, 4 do. lak, 151 zakk. poetjoek, 120 pakk. loglijnen, 35 zakk. anijszaad, 33 do. comijnzaad, 222 do. corianderzaad, 34 do. mattenzaad, 387 bn. zakken, *J. Arathoon.*
5 kn. was, *Nahapiet.*
1475 zakk. tarwe, *B. Andreas en co.*
1 rol matten, 1600 zakk. tarwe, *Gasper en co.*
50 blikk. crackers, 7 kn. tabak, 2 bn. garen, *Order.*

Van Padang per N. I. bark *Fathool Karim*, gez. Said Achmat bin Oemar Fagie.

1176 pic. rotting, *Said Moh. Aijdiet.*
418 pic. rotting; 6000 do. rijst, 10 do. gomelastiek, 1 kt. diversen, 3 do. spiegeltjes, 1 do. bitter, 2 do. chitzen, *f* 1500 zilv. munt, 60 pic. benzoin, *Lading voor Samarang.*
52 corg. doeken, 1 do. sarongs, 14 do. waring, 26 ℔ gouddraad, *Said Aloewie bin Segaf.*
2 kn. franjes, 1 do. diversen, 3 zakk. kerrystoffen, 10 paarden, *Gezagvoerder.*

Uit zee terug per Ned. schip *Staatsraad Baud*, gez. de Jong, agt. van Ommeren, Rueb en co.

8008 pic. suiker, 350 do. tin, 125 do. rotting, 4510 do. koffij, *N. H. M.*

Van Engeland per Eng. schip *Saugeen*, gez. Krugts agt. B. van Leeuwen en co.

64 stav. ijzer, *Order.*
204 stav. ijzer, *W. Cores de Vries.*
40 coll. vils, *G. Wilson en co.*
12 kt. manufact, *Maclaine, Watson en co.*
2 ps. machinerien, 75 ks. manufact., 77 ks. wijn, 8 coll. manufact., *Adam en*
6 ks. lederwerk 108 ks. manufact., 3 bn. manufact, *G. Wilson en co.*
32 coll. vils, *Hunter, Houghton en co.*
1291 blokk. asschals, *Pandel en Stiehaus.*
35 kt. manufact., *Order.*
1534 ks. zeep, *Hunter Honghton en co.*
37 kt. bier *Engelhard en co.*
323 kn. manufact., *Burt, Myrtle en co.*
16 kn. manufact., *Busing Schröder en co.*
1 bl. en 76 kn. manufact., *Martin, Dyce en co.*
10 kn en 2 coll. koopmanschappen, *Maclaine, Watson en co:*
20 vn. spijkers, 2 vn. glaswerk, 106 kn. manufact., *Borneo C. Limitid.*
484 stav. en 2400 boss. ijzer, 149 mand. aardewerk, 254 kn. en bn. manufac *Tolsen Hunt en co.*
7 kn. manufact., *Morgan, Melbourn en co.*
1 coll. machinerien, *Order.*
1 coll. machinerien, *de Vlugt qq.*
3 coll. machinerien, *Maclaine, Watson en co.*
7 coll. machinerien, *Order.*
72 kt. en 87 pakk. koopmanschappen, 10 vs. kruid, *Metzendorff, Wilmans, R. en co.*
25 bn. manufact., *Moorman en co.*
24 kt. en 3 bn. koopmanschappen, *Gumprich en Strauss.*
342 kn. en bn. manufact., *Agenten.*
239 kn. en 2 bn. manufact., *Pitcairn, Syme en co.*
1 kt. diversen, *Order.*
1 kn. manufact., *Morgan Melbourn en co.*
196 krandj. en 1 bl. aardewerk, *Tolson, Hunt en co*
10 kn. koper, *Pitcairn, Syme en co.*

Van de Lampongs per praauw Majjang gez. Dahim.

200 boss. rotting, 3200 ps. rottingstokken, *Gezagvoerder.*
20 pic. gomelastiek, *Wa Isa.*
103 boss. rotting, 7400 ps. rottingstokken, 3 pic. gomelastiek, *Kasan.*

Van Nieuw Zeeland per Ned. schip *Delfshaven*, gez. Schaap, agt. B. Kopersmit en co.

833 tonn. steenkolen, *W. Cores de Vries.*
12 vn. talk, 1 kt. gewigten, 1 kt. stofgoud, *N. H. M.*

Uitvoer.

Naar Samarang en Soerabaija per N. I. stoomb. *Oenarang*, gez. van Hulsteijn, agt. Landberg, Bezoet de Bie en co.

15 kn. gedr. katoen, 5 do. cambrics, 4 do. sarongs, 4 do. opium, *Borneo C. Limited.*
1 kt. regaal, 95 coll. gouv. goederen, *Gouvernement.*
1 rijtuig, 1 pak emitatie leder, 1 pak zeildoek, *Zakara en Audineau.*
2 kn. lederwerk, 1 do. sigaren, 5 do. jaconets, 2 do. wit katoen, 11 kn, ongebl. do. 6 do. gedr. do. 2 do. woll. goederen, *Martin, Dyce en co.*
2 kn. zijden modewaren, 1 do. borduurwol, *Engelhard en co.*
1 kt. doeken, 10 do. zijde, 10 blikk. lijnolie, 10 vs. loodwit, 9 kn. a.r. katoen uit entrep. *Adam en co.*
10 kn. klokken, 100 vn. meel, 1 kt. tuigen, 10 vn. harpuis, 40 kn. sigaren. zadelwerk, 143 vn. afget. bier, 150 ks. blik, 29 do. provisien, 17 stoelen, 1 kn. do. 10 do. tabak, 1 do. pillen, *Abeelen, Dennison en co.*
6 vs. boter, *Reynst en Vinju,*
1 kt. linnen, 1 do. manufact., 3 do. kousen, 1 do. broekengoed, 5 do. cognac, 9 do. rhijnwijn, 1 do. zijden stoffen, 2 bn. halflaken, 2 kn. slendangs *Pandel en Stiehaus.*
1 kt. regaal, 202 vs. boter, 20 kn. bier, 9 do. wijn, 1 do. hammen, *Agenten.*
17 kn. koopmanschappen, *The Sio.*
13 kn. koopmanschappen, *Lim Hoa.*
2 kn. doeken, *Sech Islam bin Tahar.*
75 kn. koopmanschappen, *Yap Ban.*
6 pic. koper, 4 kn. kruidnagelen, *Lim Enggoan.*
1 kt. tjelies, 1 do. speelgoed, 1 do. sarongs, *Tauber.*
35 kn. koopmanschappen, *Tjie Yoekie.*
1 kt. chitzen, 1 do. doeken, *Said Abd. Aijdiet.*
1 kt. chitzen, 1 do. gedr. katoen, *Said Moh. Satrie.*
1 kn. drills, *Martherus.*
1 kt. zadels, *van Slooten, Morgan en co.*
1 kt. spiegels, 1 do. Jap. kopjes, 1 do. wijn, 1 do. ijzerwerk, *John Pryce en co.*
54 kn. koopmanschappen, *Lim Boen.*
17 kn. provisien, *Leroux en co.*
200 kn. thee, 3 do. papier, *Tjia Kiokbie.*
5 ps. meubelen, *Munder.*
112 kn. koopmanschappen, *Tan Hoat.*
25 vs. boter, 1 kt. suikerwerk, 1 do. banket, 1 pak monsters, *Casaletto en co.*
14 kn. kramerijen, 4 do. eau de cologne, 1 do. parapluien, 16 do. manufact., 11 tobb. staal, 6 kn. glaswerk, *C. Bahre en G. Kinder.*
5 kn. wit katoen, 27 do. en 5 bn. manufact., *Martin, Dyce en co.*
3 kn. glaswerk, 1 do. laken, 1 do. kramerijen, 1 do. blikwerk, *Gumprich en Strauss.*
1 paard, *van Heerdt.*
6 kn. wit katoen, *Tolson, Hunt en co.*
18 kn. madapoll., *B. van Leeuwen en co.*
6 coll. woll. goederen, 6 do., 5 coll. en 1 bl. manufact., uit entrep. *Burt, Myrtle en co.*
5 pic. koffij, *Metzendorff, Wilmans, Ruys en co.*
51 kn. dammer, 1 do. kain pandj., 10 do. sardijntjes, 1 do. gespen, 1 do. capsules, *Thomas en co.*
13 kn. jaconets, *G. Wilson en co.*
17 provisien, 1 do. pleetwerk, 8 do. diversen, *Hunter, Houghton en co.*
15 kn. koopmanschappen. *Oen Kin.*
14 vn. vuursteenen, uit entrep. *Nahapiet.*
14 kn. manufact., uit entrep. *Pitcairn, Syme en co.*
5 kn. opium, uit entrep. *Joakim.*
1 kt. zijden goederen, 1 do. diversen, 1 bl. tjawls, uit entrep. *Said Aboebakar Boeftin.*
1 kt. zijde en kat. goederen, uit entrep, *Sech Awab Badawie.*
5 kn. opium, uit entrep. *J. Arathoon.*

Naar Bencoelen en Padang per N. I. stoomb. *Macasser*, gez. Bosch, agt. W. Cores de Vries.

1 kt. zeildoek, 1 do. regaal, 20 do. shirtings, 1 do. kleedingstukken, *Agenten.*
10 doz. portwijn, 40 pic. suiker, 6 vn. wijn, uit entrep. *Dümmler en co.*
2 kn. wit katoen, 5 do. manufact, 2 bn. lijnwaden, *Tolson, Hunt en co.*
4 bn. gedr. katoen, uit entrep. *Adam en co.*
5 coll. manufact., 2 do. doeken, *B. van Leeuwen en co.*
10 vn. azijn, 10 do. afget. bier, 1 kt. wijn, 1 do. rhijnwijn, 1 do. vruchten op water, 1 do. provisien, 1 vt. meel, *John Pryce en co.*
1 kt. doeken, *Martin, Dyce en co.*
40 kn. koopmanschappen, *Lim Hoa.*
202 ellen touw, 200 do. lijnen, 5 coll. diversen, 307 coll. gouv. goederen, 51 stav. en 2 boss. ijzer, 17 ps. meubelen, 1000 ℔ gedr. visch, *Gouvernement.*
1 kt. calicots, 5 do. madapoll., 10 do. tjindies, *Pitcairn, Syme en co.*
30 kn. manufact., 1 do. doeken, 3 do. gedr. katoen, *Burt, Myrtle en co.*
2 kn. madapoll, *E. Moormann en co.*
2 kn. kain pandj., 1 do. doerias, 1 do. wit katoen, 1 do. slendangs, *Said Moh. Satrie.*
4 kn. ongebl. katoen, 3 do. en 1 pak diversen, 8 kn. thee, 1 do. sarongs, 1 do. ijzerwerk, 1 pak veeren, *Abdul Kaoem.*
23 ks. portwijn, 21 roll. matten, 5 md. min. water, 30/m. sigaren, *Sie Baba.*
2 kn. spiegeltjes, 20/m, sigaren, *Tjia Kiokbie.*
5 vs. zink, 31 do. spijkers, 1 kt. speelkaarten, 1 do. goudwerk, 1 do. messen, 3 do. tjelies, *C. Bahre en G. Kinder.*
7 kn. gedr. katoen, 1 do. Java sigaren, 10 vn. afget. bier, 2 kn. koffers, 1 do. manufact., 5 do. provisien, 6 md. bier, 12 do. suiker, 2 pakk. Jap. bezems, 1 pijp. teneriffe wijn, 4 keld. lijnolie, 11 kn. wijn, *Gebr. Veit.*
10/m. sigaren, 5 kn. sardijntjes, *L. Platon en co.*
7 kn. jaconets, *G. Wilson en co.*
1 kt. zilv. munt, *Sech Awab Bagawie.*
1 kt. schrijfbehoeften, *H. M. van Dorp.*
12 kn. siropen, 1 do. suikerwerk, 1 do. banket, *Leroux en co.*
1 kt. sarongs, *Engelhard en co.*
1 kt. manufact., 3 do. cotonnetten, *Tauber.*

Lijst der in het Entrepot aanwezige regalen.

VAN DEN 29 NOVEMBER TOT EN MET DEN 3 DECEMBER 1859.

Van Nederland per Ned. schip *Cortgene*, gez. Dunlop.

3 kn. adres *Borel*, te Indramaijo.
1 kt. adres *P. Peter.*
1 kt. adres *Pamalang.*
1 kt. adres Mr. *L. Tjarda* Advocaat en Procureur.
1 kt. gemerkt IHK.
1 .t. adres Mevr. *Chartman.*
1 kt. adres Mevrouw *P. P. van Es*, adres *Humme.*
1 kt. gemerkt IDK Kontz. No. 232.
1 kt Pecalongan, EJ.
1 kt. Japara.
1 kt. *T. A. C. van Kervel*, te Anjer. adres *Landberg.*
1 kt. gemerkt VIMG No. 1.
1 kt. adres *H. Rietveld* A 39.
1 kt. adres *Goedkoop*, GFP.
1 kt. Menado.
2 vs. boter.

Per *Paul Johan*, gez. Hulsinga.

2 kn. gemerkt L. met een anker
1 kt. adres *O. W. Swaving.*

Per *Johannes Lodewijk*, gez. van der Waal.

2 pakk. gemerkt AIM No. 3426/55.
1 pak adres *J. E. de Vrij.*

Aangekomen Passagiers te Batavia,

van den 30 November tot en met den 2 December 1859.

Met het Ned. Ind. stooms. Ambon, Kapt. W. Vogel, de hh. Tiedeman en echtgenoot, van den Broek, van Waldeck, Bergsma, Baron de Chasseron en 2 heeren Louden benevens Z. M. troepen van Soerabaija via Samarang.

Met het Ned. Ind. stooms. Oenarang, Kapt. S. van Hulsteijn, de hh. Vriesman, Reijnst, Bohl, Boumeester, Morgan, Jacobsen, Schmidt Wijmans, Heijting, Bergamin en echtgenoot, Noordziek, Andreas, A. en M. Johannes, Arathoon, Flauner, Altheer, Mac Laclan, Deeleman, Berlau, Graaf van Bentheim, Lion, Mejufvrouw Lion, en Z. M. troepen van Soerabaija via Samarang.

Met de Ned. Ind. bark Kim Hensing, Gez. Lim Biautjioe, de 1 Luit. der Inf. W. A. van Riemsdijk, de hh. W. J. O. van Waveren, P. Clifford en Z. M. troepen van Palembang.

IN NAAM DES KONINGS!

DE GOUVERNEUR-GENERAAL VAN NEDERLANDSCH-INDIE,

Den Raad van *Nederlandsch-Indie* gehoord;

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, Salut!

doet te weten:

Dat Hij, daartoe door den Koning gemagtigd, en lettende op de artikelen 20, 29, 31 en 33 van het reglement op het beleid der Regering van *Nederlandsch Indie*;

Heeft goedgevonden en verstaan:

Ten vervolge van het besluit van 28 Maart 1858, no. 5 (staatsblad no. 33), de Javasche bank op nieuw uitsluitend te octroijeeren voor den tijd van *tien* jaren, in te gaan op den 1sten April 1860, en zulks op den voet van het navolgende:

OCTROOI EN REGLEMENT voor de *Javasche Bank.*

EERSTE HOOFDSTUK.

Vernieuwing van het Octrooi en tijd van duur der Bank.

Art. 1. De Javasche bank wordt op nieuw uitsluitend geoctroijeerd voor den tijd van tien jaren, in te gaan op den 1sten April 1860 en te eindigen op den laatsten Maart 1870.

Art. 2. Wanneer de Bank niet afwijkt van de haar bij dit octrooi voorgeschreven bepalingen, zal het niet voor de omnekomst vani n art. 1 genoemdent ijd kunnen worden ingetrokken, behoudens evenwel het geval, dat, ten gevolge van een besluit van stemgeregtigde deelhebbers, opgemaakt volgens de bepaling van art. 53 van dit octrooi en reglement, de bank-zelve daartoe door bemiddeling van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsche-Indie, aan den Koning het verzoek deed, of ook dat Zijne Majesteit oordeelde, dat de bank niet beantwoorddde aan het oogmerk harer instelling.

Art. 3. Gedurende den voorschreven tijd van tien jaren zal op het eiland Java aan geene andere korporatie, maatschappij of kompagnieschap, gelijk octrooi, of eenige der voorregten en gunsten, aan deze bank verleend, worden gegeven.

Art. 4. De Javasche bank is eene naamlooze vennootschap en heeft, behoudens de bepalingen van dit octrooi, de regten en verpligtingen, in het algemeen voor naamlooze vennootschappen in Nederlandsch Indie vastgesteld.

Art. 5. De bank blijft vooreerst gevestigd te Batavia, doch wanneer de Gouverneur-Generaal, om gewigtige redenen, de verplaatsing van het hoofdbureau der instelling gelast, moet de bank zich daaraan onderwerpen.

De bank heeft vaste agentschappen te *Samarang* en *Soerabaija*, en wijders overal in Nederlandsch-Indie, waar zij na gebleken behoefte, daartoe van den Gouverneur-Generaal vergunning heeft verkregen.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Van het kapitaal der bank, van de aktien en de deelhebbers.

Art. 6. Het kapitaal der bank, thans bedragende *f* 2, 000,000, wordt zoo spoedig mogelijk en uiterlijk binnen een jaar na den ingang van het tegenwoordig octrooi, gebragt op *f* 4,000,000, verdeeld in 8000 aandeelen van *f* 500.

Tot dat einde wordt het bestaande reservefonds ingetrrokken en worden nieuwe aandeelen uitgegeven, op de wijze, door den Gouverneur-Generaal, na overleg met de directie, te bepalen.

Verdere uitbreiding heeft alleen plaats ten gevolge van een door den Gouverneur-Generaal, op 's Koning magtiging, goedgekeurd besluit van stemgeregtigde deelhebbers, opgemaakt overeenkomstig de bepalingen van art. 53 van dit octrooi en reglement.

De tegenwoordige deelhebbers of bezitters van aandeelen in de bank zijn bevoegd, hun aandeel in het maatschappelijk kapitaal en in het reservefonds, zoo als dit een en ander aanwezig zal zijn onder ultimo Maart 1860, op te vorderen, in verhouding van een vierduizendste gedeelte voor elk aandeel, mits daarvan aan den directeur der bank kennis gevende vóór evengemelde dagteekening, bij gebreke waarvan zij geacht worden, deelhebbers te willen blijven na ultimo Maart 1860. De aflossing en intrekking der aldus opgevorderde aandeelen geschiedt naar mate de op ultimo Maart 1860 aanwezige baten zijn of worden geliquideerd.

Art. 7. Alle personen, maatschappijen, korporatien en societeiten in Nederland of in de Nederlandsch Indische bezittingen, of ook vreemden, kunnen aktiehouders der bank zijn.

Art. 8. De deelhebbers zijn als zoodanig nimmer voor een verlies aansprakelijk boven het beloop hunner aktien.

Art. 9. De aktien in deze bank worden gesteld op de namen der deelhebbers, en ingeschreven op een dubbel bij de directie der bank te houden register, waarvan een derde stel wordt gehouden in Nederland op eene daartoe van wege de directie der bank aan te wijzen plaats.

De dividenden der bank worden, op verlangen der aktiehouders, ook in Nederland, volgens den wisselkoers, betaalbaar gesteld.

Art. 10. Iedere overdragt van aktien wordt, ten overstaan der directie, bewerkstelligd bij eene behoorlijke acte, vrij van zegel, door den kooper en verkooper, of door derzelver respective speciale gemagtigden, gezamentlijk onderteekend in een afzonderlijk daartoe te houden register.

Ook in Nederland kunnen op gelijke wijze overdragen van aktien geschieden, ter plaatse waar het derde register wordt gehouden.

Art. 11. Op de aktien geschiedt aanteekening van de overdragt, blijvende de volmagten bij de bank of haren agent in Nederland berusten.

Art. 12. De aktien der bank zijn onderworpen aan het zegel, hetwelk bij de nu bestaande of nog te arresteren ordonnancie op het zegelregt in Nederlandsch Indie is of zal worden bepaald voor obligatien en schuldbrieven.

Art. 13. Door stemgeregtigde deelhebbers worden in dit octrooi slechts verstaan ingezetenen van Nederlandsch Indie, of Nederlanders, in het rijk der Nederlanden woonachtig, welke op de registers der bank gedurende minstens de zes laatste maanden bekend staan als eigenaren van ten minste twee aandeelen. Voor de verder te verkrijgen aandeelen is de tijd van zes maanden niet noodig.

DERDE HOOFDSTUK.

Van de handelingen der bank.

Art. 14. De operatien der bank bestaan:

a. In het escompteren van wisselbrieven en ander handelspapier, voorzien van twee of meer goede handteekeningen.

b. In het beleenen van effecten, kostbare gesteenten en metalen, goederen, waren en koopmanschappen.

c. In den handel, in goud en zilver.

d. In het ontvangen van gelden, zoo van den lande en alle publieke autoriteiten, als van bijzondere personen, in rekening-courant, in het betalen van assignatien, door dezelve op de bank af te geven, en voorts in het incasseren van waarden zoo voor publieke inrigtingen als voor bijzondere personen.

e. In het in bewaring nemen van vreemde muntspecien, om die in natura terug te geven; zullende de bank op deze speciën voorschotten kunnen geven tegen berekening van een billijken intrest, of daarop een evenredig krediet op de boeken der bank openen, onder het genot van eene matige provisie.

f. In het afgeven van assignatien door het hoofdbureau op agentschappen, en omgekeerd, als ook van het eene agentschap op het andere.

g. In het uitvoeren van commissiën, door het gouvernement aan de bank opgedragen.

h. In het beleggen van een deel van het kapitaal in Nederlandsche staatsschuld, schuldbrieven ten laste van Nederlandsch Indie en hypotheken.

Art. 15. Onder de escomptos worden uitdrukkelijk begrepen de acceptatien van de in Nederlandsch Indie gevestigde publieke vendukantoren, mits steunende op reële verkoopingen; doch uitgesloten het zoogenaamde circulatiepapier, als ook papier, op een langeren termijn geaccepteerd dan in den handel gebruikelijk is.

Art. 16. Van de beleeningen zijn uitgesloten alle waren, aan bederf of lekkagie onderhevig, en die niet onder de courante artikelen kunnen worden begrepen: voorts onroerende goederen en schepen; wijders alle effecten, schuldbrieven of obligatien ten laste van buitenlandsche mogendheden, zoomede ten laste van personen, kompagnieschappen, maatschappijen en korporatien, die als buitenlanders moeten worden beschouwd of in het buitenland gevestigd zijn.

Art. 17. De beleeningen worden voor niet langer dan drie maanden gesloten, en de op goederen voorgeschoten sommen mogen nimmer te boven gaan twee derden van derzelver waarde, ter taxatie van de directie, zullende bij daling van prijzen gedurende den loop der beleening deze laatste in evenredigheid verminderd of het pand vermeerderd worden. Van de bepaling, waarbij de duur der beleeningen op drie maanden vastgesteld wordt, zijn echter uitgezonderd die, welke geschieden op venduacceptatien, alsmede die op goud en zilver, juweelen en muntspecien, als welke voor zes maanden mogen geschieden.

Art. 18. Beleeningen op koopwaren moeten steeds achterstaan voor die op goud en zilver, en de directie vermag daartoe slechts dan over te gaan, wanneer hare overige handelingen niet van genoegzamen omvang zijn.

Art. 19. De beleeningen worden gesloten bij notarieele of onderhandsche acten, ingerigt naar zoodanigen vorm als de directie der bank vaststelt; deze acten zijn aan een zegelregt van een gulden onderworpen, doch vrij van alle andere reeds bestaande of verder in te voeren belastingen.

Art. 20. Het bedrag der hypotheken, bedoeld in § *h* van art. 14, mag niet hooger stijgen dan twee derde gedeelten der waarde van de te verhypothekeren vastigheden, en de termijn, waarvoor zij gesloten worden, is niet langer dan vier jaren.

Art. 21. Obligatien en schuldbrieven, hetzij met of zonder cautie, alsmede hypotheekbrieven en alle verdere verbandbrieven zonder onderscheid, ten behoeve van de bank te verlijden, genieten met opzigt tot het zegel een gelijk voorregt, als in art. 19 aan beleeningen is toegekend.

Art. 22. Ingeval van nalatigheid van den kant der beleeners, om aan de overeengekomen bepalingen te voldoen, kan de directie der bank tot den publieken verkoop der onderpanden overgaan, ten overstaan van het vendukantoor, of zoodanige andere autoriteit als daartoe bevoegd is; deze verkooping heeft plaats in zoodanig publiek lokaal, als de bank aanwijst, in of nabij de plaats, waar de goederen liggen, na voorafgaande bekendmaking, vertooning van monsters, en zoodanige andere voorzorgen, als het gemeen belang van de bank en de beleeners vordert.

Na volbragten verkoop mag de bank de goederen afleveren, zonder verhindering van den kant des eigenaars.

Art. 23. Wanneer de ten verkoop aangeslagen goederen de som niet opbrengen, waarvoor zij bij de bank verbonden zijn, kan de directie den verkoop tot beter gelegenheid schorsen, waarin de eigenaars moeten genoegen nemen.

Art. 24. Met opzigt tot de bevoegdheid, aan de bank gegeven bij § *d* van art. 14 neemt de directie in acht, om geene assignatie van publieke autoriteiten verder te betalen, dan het beloop, op derzelver rekening bij de bank te goed zijnde.

Art. 25. De bank berekent geen provisie over de gelden, die zij voor den lande ontvangt en uitbetaalt.

Art. 26. De bank mag gedurende dit octrooi niet koopen, inruilen, of verkrijgen eenige waren, koopmansgoederen, roerende en onroerende goederen, noch effecten hoegenaamd, uitgezonderd de lokalen voor haar eigen gebruik bestemd en het daarin benoodigde huisraad; — de effecten, tot belegging van een deel van het kapitaal, volgens § *h* van art. 14, — alsmede, in bijzondere gevallen, tot vermijding van schade, de onderpanden van beleeningen, waarvan de aflossing gebrekkig is.

Art. 27. Het gezamentlijk bedrag, volgens § *h* van art. 14 belegd in Nederlandsche staatsschuld, schuldbrieven ten laste van Nederlandsch-Indie, en hypotheken, overschrijdt nimmer een vierde van het gestorte kapitaal der bank.

Art. 28. De bank mag billetten uitgeven ter waarde van *f* 1000, *f* 500, *f* 300, *f* 200, *f* 100, *f* 50, *f* 25, en *f* 10, verwisselbaar in wettige betaalmiddelen.

Art. 29. De verwisseling dezer billetten geschiedt aan toonder op vertoon, bij het hoofd-bureau der bank, alwaar dagelijks, met uitzondering van zon- en feestdagen, daartoe wordt gevaceerd.

Omtrent de verwisseling bij de agentschappen worden, in overleg met het gouvernement, bijzondere bepalingen vastgesteld.

Art. 30. Geene uitgiften van bankbilletten heeft plaats, tenzij de bank minstens drie tienden van het uit te geven bedrag beschikbaar hebbe in wettige betaalmiddelen.

Art. 31. De hoogste som, die op den in art. 30 bedoelden voet kan worden uitgegeven, wordt door den Gouverneur-Generaal, op 's Konings magtiging, naar omstandigheden bepaald.

In dringende gevallen kan, op voordragt van de directie der bank, door den Gouverneur-Generaal, onder nadere goedkeuring des Konings, verandering in die som worden gebragt.

Art. 32. De directie is bevoegd, boven de vastgestelde hoogste som, bedoeld in art. 31, billetten uit te geven, mits het volle bedrag daarvan in wettige betaalmiddelen bij de bank beschikbaar zij, boven en behalve de middelen, bedoeld in datzelfde art. 31.

Zij is verpligt, tegen overname van standpenningen, aan het gouvernement billetten te leveren tot zoodanig bedrag, als het gouvernement verlangt.

Art. 33. Rekening-courant-saldos worden, ten aanzien van de bepalingen der drie voorgaande artikelen, op gelijke lijn gesteld met uitgegevene billetten.

Art. 34. Maandelijks wordt in het officieel nieuwsblad bekend gemaakt het bedrag van omloopende billetten, van de rekening-courant-saldos en van aan de bank toebehoorende munt en muntmateriaal.

Art. 35. Ingeval de recepissen, uitgegeven krachtens de publikatie van 4 Februarij 1846 (Indisch staatsblad no. 3), na intrekking, door geen ander gouvernements papier worden vervangen, kan de regering, gedurende die maanden van het jaar, waarin 's lands kas de grootste behoefte aan fondsen pleegt te hebben, op beleening van producten, en tegen eene rente van vier ten honderd 's jaars, bij de bank beschikken over eene som van hoogstens twee millioen guldens, telkens voor het einde des jaars weder af te lossen, en mits de aanvraag tot beschikbaarstelling geschiede twee maanden vooruit.

Art. 36. De houders en vertoonders van bankbilletten worden beschouwd als de wettige bezitters en eigenaars derzelve en aan hen kan geene betaling geweigerd worden. Ingeval echter van verdenking, of op schriftelijk aanzoek der eigenaars van vermiste of gestolen bankbilletten, mag de directie de kwitering en afteekening derzelve van den geldontvanger vergen, en eischen, dat hij een bekend persoon mede brenge tot het opgeven van zijn gewoon verblijf.

Art. 37. De assignatien, orderbriefjes en kwitantien, op de bank te verleenen, zijn vrij van zegel.

Art. 38. Het namaken en vervalschen of veranderen van de billetten der bank, en het opzettelijk uitgeven van zoodanige nagemaakte vervalschte en veranderde billetten is, onverminderd de verpligting tot schadevergoeding aan de bank, onderhevig aan de straffen, in Nederlandsch-Indie bepaald, of nog te bepalen op het namaken, vervalschen of veranderen van 's lands munten en het in omloop brengen van de zoodanigen.

VIERDE HOOFDSTUK.

Van het bestuur der Bank.

Art. 39. De zaken der bank worden bestuurd door een vasten president, drie directeuren en een vasten secretaris, die mede eene stem heeft bij de deliberatien.

De directie neemt in alle openbare stukken den titel aan van president en directeuren der Javasche bank.

Ingeval bevonden wordt, dat een getal van drie directeuren, ten gevolge der uitbreiding, welke de zaken der bank mogten verkrijgen, niet genoegzaam ware, zoo kan de directie aan de regering voorstellen, om dat getal met één, of des noods met twee, te vermeerderen. De Gouverneur-Generaal beslist naar bevind van zaken, en, ingeval van inwilliging, onder nadere goedkeuring des Konings.

Art. 40. De president en de secretaris worden door den Gouverneur-Generaal, onder nadere goedkeuring des Konings, benoemd en ontslagen. De directie heeft de bevoegdheid, voor elke benoeming een drietal personen aan den Gouverneur-Generaal aan te bevelen.

Art. 41. De directeuren worden jaarlijks gekozen in eene algemeene vergadering van stemgeregtigde deelhebbers, te houden in het hoofd-bureau der bank.

Bij den aanvang van het boekjaar treedt een der directeuren af en wordt door een nieuw gekozene vervangen.

De aftredende directeur is na verloop van een jaar weder verkiesbaar.

Art. 42. Om tot president of secretaris der Javasche bank te worden benoemd, moet men zijn Nederlander, zijne vaste woonplaats hebben daar, waar het hoofd-bureau der bank is gevestigd, in het genot van zijne burgerlijke en staatkundige regten zijn, en in de bank deel nemen, de president voor twintig en de secretaris voor tien aktien, die, zoolang zij die betrekkingen vervullen, onvervreemdbaar zijn.

Art. 43. De president en de secretaris mogen geene andere posten, ambten of bedieningen hoegenaamd bekleeden en mogen elkander niet bestaan in of binnen den derden graad van bloedverwantschap of zwagerschap; zij mogen ook geen handel drijven of bij eenige handels-speculatien belang hebben.

Art. 44. Om tot directeur der Javasche bank te worden verkozen, moet men wezen vast ingezeten van Nederlandsch-Indie, zijne vaste woonplaats hebben daar, waar het hoofd-bureau der bank is gevestigd, in het genot zijn van zijne burgerlijke en staatkundige regten, en deel nemen in de bank voor ten minste tien aktien, die, zoolang de directeur zijne betrekking vervult, onvervreemdbaar zijn. De directeuren mogen elkander onderling, mits den president of den secretaris, niet bestaan in of binnen den derden graad van bloedverwantschap of zwagerschap.

Art. 45. Na hunne benoeming tot den in art. 43 en 44 bedoelden verboden graad van zwagerschap gerakende, kunnen president en secretaris hunne bediening niet behouden, zonder vergunning van den Gouverneur-Generaal, en de directeuren niet zonder toestemming van de stemgeregtigde deelhebbers.

Art. 46. De president en de secretaris genieten eene vaste bezoldiging, de eerstgenoemde van *f* 18,000 en de tweede van *f* 12,000 's jaars.

De algemeene vergadering van stemgeregtigde deelhebbers kan hun bovendien twee toelagen verleenen van *f* 3000 's jaars ieder, in te gaan, de eerste toelage met de sluiting van het vijfde boekjaar, en de tweede toelage met de sluiting van het tiende boekjaar, volgende op dat, waarin zij hunne bediening hebben aanvaard.

Bij benoeming van den secretaris tot president, gaat de diensttijd voor de verhooging in met het boekjaar volgende op dat, waarin hij het presidium aanvaardt.

Art. 47. De directeuren genieten voor de waarneming hunner funktien geen honorarium.

Art. 48. Bij het einde van elk boekjaar wordt ter plaatse waar het hoofd-bureau der bank is gevestigd, gehouden eene algemeene vergadering van stemgeregtigde deelhebbers, welke zich bepaaldelijk bezig houdt:

a. met de benoeming van een directeur, ter vervanging van den aftredende;

b. met de benoeming der kommissie, bedoeld in de artikelen 74 en 75;

c. met het vaststellen van huishoudelijke bepalingen en het overwegen van alle verdere zaken, die de directie alsdan zal voorstellen.

Art. 49. De kommissie, bij § *b* van het voorgaande artikel bedoeld, bestaat uit zes stemgeregtigde deelhebbers, onder het voorzitterschap van een door den Gouverneur-Generaal te benoemen kommissaris.

Art. 50. De president is bevoegd tot het beleggen van algemeene vergaderingen van stemgeregtigde deelhebbers, wanneer hij zulks nuttig acht, ten einde daarin zoodanige punten of voorstellen in overweging te brengen, als voor het belang der bank nuttig worden geoordeeld.

Op schriftelijk verzoek der meerderheid van directeuren en ook van tien stemgeregtigde deelhebbers, mits gezamentlijk in de bank geïnteresseerd zijnde voor twee honderd aandeelen, is hij almede gehouden, eene algemeene vergadering te beleggen.

Art. 51. De oproeping tot het houden eener algemeene vergadering moet minstens veertien dagen te voren geschieden, door middel van het officieel nieuwsblad.

Van alle voorstellen, strekkende tot het maken van veranderingen of bijvoegingen in dit reglement, of tot ontbinding der bank voor het einde van het octrooi, zoomede tot vergrooting van het kapitaal, moet bij die oproeping kennis worden gegeven; zullende die voorstellen, van af het oogenblik der oproeping, ter lezing moeten liggen bij het hoofd-bureau der bank.

Art. 52. De algemeene vergadering wordt door den president der directie voorgezeten, en bij zijne afwezigheid of verhindering benoemt de vergadering een voorzitter ad hoc.

Art. 53. In de algemeene vergaderingen wordt omtrent alle zaken beslist bij volstrekte meerderheid van presente stemmen, uitgezonderd omtrent voorstellen tot veranderingen of bijvoegingen in dit octrooi en reglement, of tot dissolutie der bank voor het einde van het octrooi, zoomede tot vergrooting van het kapitaal, tot welker aanneming gevorderd wordt eene meerderheid van drie vierden der presente stemmen.

Twee aktien worden gerekend voor eene stem, vijf aktien voor twee stemmen, acht aktien voor drie stemmen, twaalf aktien voor vier stemmen, zestien aktien voor vijf stemmen, twintig aktien en daarboven voor zes stemmen.

Art. 54. Die niet in of nabij de plaats woonachtig zijn, waar de algemeene vergadering gehouden wordt, of door ziekte of door eenige andere gewigtige reden verhinderd worden in het uitbrengen hunner stemmen, mogen dit bij procuratie doen, met dien verstande evenwel, dat als procuratiehouders in deze niet mogen opkomen leden der directie, noch de commissarissen, bedoeld in de artikelen 49 en 56, noch zij, die zelven geen stemgeregtigde deelhebbers zijn.

Elk procuratiehouder mag, als zoodanig, niet meer dan twaalf stemmen uitbrengen.

Art. 55. Alle corporatien, die aktien bezitten, kunnen aan de beraadslagingen deel nemen en mogen hare stemmen uitbrengen door middel van een gemagtigde, die alsdan, met betrekking tot het stemregt, beschouwd wordt als houder van alle aan die corporatie toebehoorende aktien.

Art. 56. Bij alle algemeene vergaderingen van stemgeregtigde deelhebbers vertegenwoordigt een door den Gouverneur-Generaal te benoemen commissaris de belangen van het algemeen.

Wanneer die commissaris vermeent, dat eenig genomen besluit strijdig met die belangen mogt zijn, wordt het niet ten uitvoer gelegd, zonder verkregen goedkeuring van den Gouverneur-Generaal.

Art. 57. Van al het verhandelde in de algemeene vergaderingen wordt naauwkeurig aanteekening gehouden door den secretaris der bank, die tot dat einde in de vergadering moet tegenwoordig zijn.

Art. 58. President en directeuren oefenen de directie en administratie uit over alle zaken der bank, op den voet en de wijze, bij dit octrooi in de door eene algemeene vergadering van stemgeregtigde deelhebbers vast te stellen huishoudelijke reglementen bepaald, met inachtneming van de algemeene wetten.

Art. 59. De bank is dagelijks, zon- en feestdagen uitgezonderd, geopend van 's morgens negen tot 's namiddags een ure, voor alle te doene ontvangsten en betalingen.

Art. 60. Alle billetten aan toonder, akten van beleening en andere openbare stukken van de bank, voeren de handteekening van den president, een der directeuren en den secretaris.

Art. 61. President en directeuren vergaderen tweemaal 's weeks, om over de aangelegenheden der bank te raadplegen, de aangegane escomptos, beleeningen en dergelijken na te gaan en op de nog daarvoor hangende aanvragen te beslissen.

De president kan daarenboven, zoo dikwijls hij zulks oirbaar acht, vergadering beleggen.

Art. 62. Tot het nemen eener beslissing wordt vereischt de tegenwoordigheid van vier leden, de secretaris daaronder begrepen.

Art. 63. Alle onderwerpen, welke in die bijeenkomsten ter behandeling voorkomen, worden bij meerderheid van stemmen, en bij staking derzelve, door den president beslist.

Wanneer echter over het aannemen van escomptos, beleeningen en dergelijken wordt gehandeld, heeft staking van stemmen de afwijzing ten gevolge.

Art. 64 De president en de secretaris mogen zich niet verwijderen van de plaats, waar het hoofdbureau der bank is gevestigd, zonder toestemming van den Gouverneur-Generaal, die alsdan, buiten bezwaar van de bank, in de waarneming hunner functien voorziet, door benoeming van een der directeuren.

Art. 65. De directie benoemt de boekhouders, kassiers en andere geëmploijeerden, op voordragt van den president. Het getal van dezelven, mitsgaders hunne besoldigingen, worden bij het huishoudelijke reglement bepaald.

Art. 66. De boekhouder of kassier der bank mag in alle zaken, de bank betreffende, de functien van notaris waarnemen, na bevorens als zoodanig het gewoon examen te hebben afgelegd.

Art. 67. Bij gelegenheid van brand of dergelijke, zijn president, directeuren, secretaris, mitsgaders al de geëmploijeerden der bank gehouden, om zich onverwijld aan het lokaal der bank te vervoegen, ten einde zoodanige veiligheidsmaatregelen te nemen, als de omstandigheden vorderen.

Art. 68. Eenmaal 's weeks doet de directie der bank zich voorleggen den korten staat der bank, zoo als die was op het einde van den voorgaanden werkdag.

Art. 69. De vestiging van agentschappen en hunne inrigting, worden aan de goedkeuring der algemeene vergadering van stemgeregtigde deelhebbers onderworpen.

De agenten, en de aan hen toegevoegde commissarisen, worden benoemd en ontslagen door de directie.

Art. 70. De stiptste geheimhouding omtrent alle zaken, de bank of particuliere ingezetenen betreffende, en meer bijzonder omtrent de escomptos, beleeningen en rekeningen-courant, het aandeel en fonds der respective deelhebbers op de registers der bank en van alle andere particuliere transactien, wordt bij deze aan den president, de directeuren, den secretaris, zoomede aan alle onderhoorigen en geëmploijeerden der bank ten sterkste opgelegd, ieder voor zooveel hem aangaat.

Art. 71. President en directeuren zijn niet aansprakelijk voor de schade, voortkomende uit daden, handelingen of bedieningen, door hen in hunne kwaliteit gedaan of verrigt, welke niet strijdig worden bevonden met dit octrooi.

Zij zijn, noch in hunne personen, noch in hunne goederen, arrestabel voor civiele zaken en pretentien ten laste der bank.

Art. 72. Alvorens in functie te kunnen treden, leggen de president, de directeuren en de secretaris, in handen van den Gouverneur-Generaal, den eed van zuivering af, tevens belovende om in al hunne handelingen in hunne voormelde hoedanigheden, de zaken der bank voor te staan, en zich in alle opzigten naar den inhoud van dit octrooi en reglement, en van de verdere huishoudelijke reglementen en instructien te zullen gedragen. Een gelijke eed wordt door den boekhouder, den kassier en de verdere geëmploijeerden ter vergadering van de directie in handen van den president afgelegd.

Art. 73. Na afloop van elk boekjaar wordt de bank gedurende een door de directie te bepalen tijd, en hoogstens acht dagen gesloten; de balans wordt dan opgemaakt, de kas en de effecten opgenomen, en de opgemaakte balans wordt aan de ingevolge § *b* van art. 48 benoemde commissie voorgelegd.

Art. 74. Deze commissie onderzoekt de balans binnen de eerstvolgende maand, neemt, op derzelver deugdelijkheid en echtheid den eed der boekhouders en kassiers af, en ontlost na goedkeuring der balans, de directie wegens hare gehoudene administratie.

Art. 75. De commissie bepaalt de uitdeeling, die uit de aanwezige winst aan de deelhebbers zal geschieden.

Geene uitdeeling van winst heeft plaats, zoo lang het kapitaal beneden den inleg is gedaald.

Art. 76. De commissie doet van hare verrigtingen verslag aan de algemeene vergadering, door tusschenkomst van de directie, en onder bijvoeging van zoodanige voorstellen, als zij noodig oordeelt.

Art. 77. Aan den Gouverneur-Generaal, of den dengeen, die door den Gouverneur-Generaal speciaal tot dit einde is gedelegeerd, worden door de directie der bank al zoodanige inlichtingen gegeven, welke Hoogstdezelve noodzakelijk en dienstig acht in het belang van het Gouvernement.

Art 78. Vooreerst, en tot zoolang deswege geene nadere voorzieningen worden gemaakt, moeten alle aktien tegen de bank ter eerster instantie worden geïnsinueerd voor den raad van justitie in wiens ressort het hoofdbestuur der bank is gevestigd.

VIJFDE HOOFDSTUK.

Van de verdere voorregten en voordeelen, aan de Bank verzekerd gedurende dit Octrooi.

Art. 79. De Gouverneur Generaal bepaalt van tijd tot tijd, op voordragt van de directie der bank, of en zoo ja, welke van de bank uit te geven of door anderen op haar aftegeven stukken, geheel of gedeeltelijke vrijstellingen genieten, van de in Nederlandsch-Indie werkende ordonnancie op het regt van klein zegel.

Art. 80. Aan den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indie en alle geïntitueerde autoriteiten, zoo burgerlijke als militaire wordt de bescherming en beveiliging der bank, gelijk mede de handhaving van de aan haar bij dit octrooi verleende voorregten en voordeelen ten sterkste aanbevolen.

En opdat niemand hiervan onwetendheid voorwende, zal deze in het staatsblad van *Nederlandsch-Indie* geplaatst en voor zooveel noodig in de *Inlandsche* en *Chinesche* talen worden aangeplakt.

Gelast en beveelt voorts, dat alle hooge en lage collegiën en ambtenaren, officieren en justicieren, ieder voor zoo veel hem aangaat, aan de stipte naleving dezer de hand zullen houden, zonder oogluiking of aanzien des persoons.

Gedaan te *Buitenzorg*, den 22sten November 1859.

CHS. F. PAHUD.

De Algemeene Secretaris,

A. LOUDON.